

1967 DECEMBER 8

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENTYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

81 M. 25 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1967 M. GRUODŽIO (DECEMBER) 8 D.

Telefonas:
APlegate 7-7257

KAINA 20 C.

MES -- LIETUVOS AŽUOLIUKAI! Taip atrodo pagarsėjęs Lietuvos Ažuoliukų choras, kurio idainuotas plokšteles dažnai groja "Išsivės Žiburių", "Lietuvos Atsiminimų" ir kitos lietuvių radijo programos. Niekas nesako, kad tai "kultūrinis bendradarbiavimas", bet kai Vienybė savo skaitytojų žiniai paskelbia Lietuvos kultūrininkų, mokslininkų ir menininkų nuopelnus, tai negerai - tai pataikavimas okupantui. Idomu, ar mūsų veiksniai ir šiuos Ažuoliukus smerktų, kaip "komunistų agentus", jeigu jiems kada nors tektų koncertuoti Amerikoje?

Lietuvos muzikų laimėjimai

VILNIUS. Kamerinės ir simfoninės muzikos koncertu Valstybinės filharmonijos salėje prasidėjo Lietuvos TSR Kompozitorių sąjungos valdybos jubiliejinis plenumas. Įžanginiu žodžiu jį atidarė sąjungos valdybos pirmininkas, Lietuvos TSR liaudies artistas E. Balsys.

Šios šventės proga muzikos meno kūrėjų ir propaguotojų vardu padėkojo už aukštą jų kūrybinio darbo įvertinimą.

Pasveikino į atvykusius Kompozitorių sąjungos sekretoriato atstovus, kompozitorius, muzikologus iš kaimyninių respublikų -- Latvijos ir Baltarusijos, muzikus iš Petrozavodsko, Charkovo, taip pat visus muzikos mylėtojus.

Eduardas Balsys, Lietuvos Kompozitorių S-gos pirm.

Kaip himnas valstybės jubiliejui nuskambėjo radijo ir televizijos komiteto, M. K. Čiurlionio vidurinės meno mokyklos chorų, kamerinio orkestro, Akademinio dramos teatro aktorius L. Norėkos, pianistų brolių Dainiaus ir Giedrio Trinkūnų atliekama nauja kompozitoriaus V. Jurgučio kantata "Spalio šlovė", parašyta pagal poeto V. Reimerio tekstą. Publika šilčiau sutiko ir kitus koncerto metu nuskambėjusius naujus lietuvių kompozitorių kūrinius -- A. Bražinsko kamerinę simfoniją, B. Dvariono overtiūrą, A. Raudonkio baladę, V. Pakeičio koncertą violončelei su orkestru, V. Bagdono koncertą tritūbai su orkestru, V. Barkausko kantatą-poemą "Žodis revoliucijai", pagal A. Drilingos žodžius.

Trys naujos lietuviškos operos ir operetė. Daug naujų kamerinės muzikos kūrinių.

Pasisekimo susilaukė Lietuvos jubiliejinis teatrų festivalis. Vilniaus, Kauno, Elektrėnų koncertų salėse prasideda reikšminga meninių laimėjimų apžūra -- Lietuvos Kompozitorių sąjungos valdybos jubiliejinis plenumas, kuris įvertins naujausius Lietuvos kompozitorių kūrinius, Kompozitorių sąjungos valdybos pirmininkas Eduardas Balsys papasakojo - šiame plenumo atstovauja Lietuvos muzikai, kokie nauji vardai, nauji žanrai dominuoja.

- Mes dar niekada neturėjome tiek daug sceninių kūrinių, - komp. E. Balsys pa-

reiškė. - Dabar pristatome net tris operas: Vytauto Laurušo "Paklydusius paukščius", Vitolio Baumilo "Rožės žydį raudonai" ir Vytauto Paltanavičiaus "Kryžkelėje", o taip pat Benjaminio Gorbulskio operetę "Trys vakarai". Visos jos gvildena šiuolaikinę temą.

Plenume pasireiškia jaunimas. Šalia jau žinomų vardų -- Vytauto Barkausko, Teisučio Makačino, Algio Bražinsko, Leono Povilaičio, Vytauto Jurgučio, Felikso Bajoro nauji vardai -- Genovaitė Vanagaitė, Vytautas Montvila, Bronius Kutavičius, Algis Raudonikis.

Bus progos išgirsti daug naujų kamerinės muzikos kūrinių. Ypač jaunieji dažnai

Tęsiama 8 psl.

Pabaltijo auksas išgelbėjo britų auksą

Bank of England nepriklausomų: Estijos, Latvijos ir Lietuvos 16 milijonų dolerių vertės 460,220 uncijų auksą birželio mėn. įvestavo Britų svarams sustiprinti.

Pagal Britų valstybės ministrą George Darling, tas auksas įvertintas svarais 5,803,122 ir 12 šilingų sumai.

Kai dėl Viduriniuose rytuose nuostolių karuose, svyruojančiam svarui reikėjo ieškoti priemonių jį stiprinti. Pabaltijo auksas kaip tik buvo pravartu panaudoti. Iki dabar jis jau davęs ir 80 tūkstančių svarų nuosimčio.

Pabaltijo auksą Sovietų Sąjunga pretenzijų jau seniai reiškiama. Britai Sovietams auksą išduoti atsisakė, motyvuodami, kad jis buvo Britų banke, kaip užstatas už Pabaltijo valstybėms duotas paskolas, kurių nei Estija, nei Latvija, nei Lietuva negrąžinusios.

Tarptautinėje rinkoje aukso uncija pakyla ir sumažėja. Bet bankininkai mano, kad jo vertė turėtų būti apie \$35 uncijai. Žinoma, stiprindami savo svarą Britai naudosis progomis jo vertę įkainuoti Britų naudai.

Kodėl mes nieko negirdime iš mūsų Lietuvos pasiuntinybių ar diplomatų, keista. Šių žinių reikia ieškoti iš tarptautinių šaltinių.

PO DVIDEŠIMTIES METŲ

Australijos lietuviai lapkričio 28 d. paminėjo 20 metų sukaktį, kai į Perth uostą atplaukė pirmasis laivas su pirmaisiais lietuviais, buvusiais DP imigrantais iš Bremerhaven, Vokietijos.

Prieš tai senos Lietuvos kolonijos Australijoje beveik nebuvo. Gyveno keletas šeimų, išsimėčiusių po Australijos žemyną.

Naujieji lietuviai imigrantai, Australijoje įsikūrė labai gerai. Įsteigė savo organizacijas, pradėjo leisti savo laikraštį ir sutartinai bendravo.

Kai prieš 20 metų amerikiečių pastangomis pradėjo imigruoti DP į Jungtines Amerikos Valstybes ir Kanadą, tai jie čia rado klestėjantį lietuvių gyvenimą, į kurį jiems tik reikėjo įsijungti. Bet, deja, tie naujakuriai su savim atsi-vežė savas organizacijas, kurios Amerikos lietuviuose neprigijo, o tos, kurias sukūrė tremtyje, senosios kartos lietuviams Amerikoje taip pat nebuvo priimtinos.

Australijos lietuviai beveik visi galėtų būti bendruomenininkai. Bet JAV lietuvių tarpe, bendruomenė kiek sunkiau sustiprinti, nes čia senesnioji karta prieš 85 metus sukūrė savo bendruomenę, ir naujakurių organizuojamos bendruomenės nepripažįsta. Nepripažįsta ir naujakuriai, kurių į Ameriką atvyko per 30,000. Kaip parodo vėliausieji bendruomenės rinkimai - balsavimuose tedalyvavo apie 9,000 narių. Kaip matome, Bendruomenės nariais netapo nei mūsų Susivienijimų nariai, kurių esama apie 20,000, nei naujakuriai, ar iš Lietuvos atvykusieji, kurių jau apskaičiuojama per 30,000.

Kadangi didžiama išsivijęs lietuvių bendruomenėi nepriklauso, yra aišku, kodėl ir neseniai įvykusiame Kultūros Kongrese nebuvo vieningumo, taip mažai lietuvių dalyvavo.

Tai parodo, kad didžiama senųjų lietuvių imigrantų, kaip ir vėlesnieji naujakuriai, atmeta Liet. Bendruomenę, per 20 metų neišmokusią sudemokratėti ir pažinti išsivijęs gyvenimo sąlygų.

Liet. Bendruomenė norėtų priversti visus galvoti, kaip jie galvoja, savo laikrodžius sustabdę, kai traukėsi iš Lietuvos.

Bendruomenininkai tebegyvena nostalgijoje, dvasinėje depresijoje, nori reikštis, kaip "supermanai", visiems lietuviams išsivijoje "įsakus" išduodami, tarytum jie čia būtų sukūrę atskirą Lietuvos valstybę.

Todėl Bendruomenėi nesiseka suburti daugiau lietuvių savo organizacijoje. Tuo keliu einant, matysime, kad kasmet vis mažiau ir mažiau lietuvių lankysis suvažiavimuose ir sueigose. Kas gi gali priversti Amerikos lietuvi, gyvenantį išsivijoje, priklausyti organizacijoje, kuri jam "įsako", kaip turi elgtis, su kuo susitikti ir t.t.

Naujtenos su Dirva pradėjo ginčytis, kuris fondas Lietuvą geriau išvaduos, o po to įėjo į ginčus, kuris laikraštis įdomesnis, kuris reikalingesnis, kuris daugiau duoda žinių. Abu mano, kad jie teisingi. Gerai, kad Kanada Amerikai pagamina užtektinai popieriaus laikraščiams spausdinti, tik gaila skaitytojų, kurie turi tuos laikraščius skaityti, ieškodami juose lietuviškų žinių... tarp redaktorių ir bendradarbių panigirikos. Jei už panigiriką reikėtų duoti premijas, tai atrodytų, kad Dirva ir Naujtenos laimėtų, nes vienas ir kitas nuslysta nuo savo principų. Kenčia ir tautininkai ir socialistai.

JONAS VALAITIS

Kanadoje

* A. Byra iš Toronto, Ont., mėnesį laiko viešėjo Lietuvoje.

* Julė Valentienė iš Palangos, vieši pas savo seserį Duncikienę, gyvenančią Toronto, Kanadoje.

* V. Lukas baigęs universitetą Vancouver, British Columbia, dabar slunčiamas į Kitchener universitetą magistro laipsniui įsigyti.

* Prof. dr. Vyt. Pavilaniš, Montrealio universiteto profesorius, gruodžio 2 d. Toronte, Akademikų draugijos pastatė skaitė paskaitą tema "Kas yra gyvybė". Jis yra virologijos specialistas.

* Dr. A. Klimas iš Rochester, N. Y. kalbės Lietuvos nepriklausomybės minėjime Toronto, Kanadoje.

* A. Keršulis ir V. Žemaitis Montrealyje įsteigė skaičiuojamoms mašinėlėmis taisyto įstaigą.

* A. Barišauskų sūnus studijavęs Loyola universitete išsikėlė į Britų Columbia.

* J. Slaučiulis Montrealyje įsipareigojo ruošti lietuvių dailės ir tautodailės parodą Mindaugo šaulių kuopos vardu.

* Lietuvių Fondas jau įregistruotas Kanados valdžios įstaigoje.

* Dail. Remaikos dailės paroda Toronte pasižymi modernizmu. Vyrauja ryškios spalvos ir nematyti rėksmingų kontrastų.

* P. Tumosaitė Toronte išteka už inž. Leono, kuris su sesute ir tėvais prieš porą metų atvyko iš Lietuvos. Sesuo, pagyvenusi Kanadoje, po poros metų grįžo į Vilnių ir ten ištekėjo. Inž. Leonas pasiūlo Kanadoje, gavęs inžinieriaus tarnybą. Dabar, kurdama šeimos židinį, priešvestuviniame (shower) pobūvyje turėjo tik "500 viešnių su dovanomis".

* Rima Tekutyte pradėjo studijuoti Ecole des Beaux Arts, Montrealyje. Atliekamu laiku ji talkino laikraščiu Nepriklausoma Lietuva, kaip rinkėja.

* Sv. Kazimiero parapijos salėje Montrealyje, gruodžio 31 d. rengiamas Naujųjų metų sutikimas. Parapijos kazimierinių vakarienė bus kovo 2 d., o margučių vakaras balandžio 20 d.

PASAULIO

LIETUVIAI

Trumpai iš visur

Regina Jasiūnaitė, Miami, Floridoje, dirba Pan American Airways iškutų į Pietų Ameriką palydove. Baigusi Miami tarptautinę palydovų kolegiją New York Traphagen madų mokyklą; be lietuvių, puikiai kalba angliškai ir ispaniškai. Ji yra gimusi Vokietijoje, gyvena Australijoje ir Pietų Pacificke. Tėvai įsikūrę Evanston, Ill., kur ji baigė to miesto aukštesniąją mokyklą, vėliau, Illinois universitete studijuodama, buvo "Deans list" narė, reikėsi ir Neo-Lituanian veikloje.

* Dr. Antanas Švežas-Lynn iš Los Angeles, Cal. buvo trejis metus išvykęs į Vokietiją studijuoti medicinos. Parsivežė medicinos daktaro laipsnį, išlaikė kvotimus Kalifornijoje. Planuoja apsigyventi Los Angeles.

* So. Bostono lietuvių klubas savo patalpų trečiajame aukšte ruošia Naujųjų metų sutikimą.

* Sv. Petro parapija So. Boston, Mass., vyskupijos apdėta mokesčiais \$90,000 sumai. Klebonas Jausurinkas \$50,815. Likusią sumą žada sukelti per 3 metus.

* Baltimorės lietuvių salės akcininkai kviečia Naujuosius metus sutikti jų salėje. Soklams gros geras orkestras.

* E. Mastokienė iš Seattle, Wash., kalbėjo per vietos televiziją apie Pabaltijo tautų papročius. Iš 28 tautų, muziejaus pakvietė lietuvius, latvius ir estus kalėdiniams ornamentais muziejų puošti.

* Aldona ir Vytautas Kamantai iš Willowick, Ohio, Kalėdų švenčių proga, vietoj atvirukų, tą sumą paaukojo lietuvių spaudai ir radijo programoms paremti.

* Kazys Garas, nauja Hollywoodo filmų žvaigždė. Gimęs Kaune 1940 m. Didelio pasisekimo susilaukė televizijos filmų serijoje "Paskutinė medžioklė".

* Vyskupas J. Labukas iš Lietuvos, nuvykęs į Vatikaną gavo Popiežiaus Pauliaus VI ir kardinolo A. Cocognani patvirtinimą dėl pakeitimų maldoje "Sveika Marija". Lietuvoje išleistame Apeigyne vietoje "Tavo iščios vaisius Jėzus" pakeista į "Tavo Sūnus Jėzus". Naujuoju, Lietuvoje išleistu tekstu, dvasiški gali naudotis, pasiremdami Vatikano oficialiu raštu No. 6877/67, pasirašytu 1967 m. lapkr. 11 d.

Jonas Unitas-Jonaitis iš Baltimore, Md., Colts komandos futbolininkas, Amerikos didžiosios spaudos apvainikuotas titulu "The Most Valuable All Professional Football Player".

Kunigas teismui paskundė savo "draugą"

Gruodžio 8 d. Chicago Tribune tokia antrašte paskelbė kun. Walter Mažrimo byla teisme prieš jo "draugą" S. Balčiūną už negrąžinimą skolos.

Kun. Mažrimas ir jo sesuo Valerija Sopkuvienė 1946 m. susidraugavo su iš Lietuvos pabėgusiu Silvestru Balčiūnu. Jį pasikvietė į savo namus arti Berlyno.

1948 m. kun. Mažrimas atvyko į Chicago ir tapo kuruatorium Palaimintosios Panos Marijos Gimimo parapijoje. Su savo draugu Balčiūnu palaikė ryšius ir 1959 m. pa-

dėjo jam atvykti į Ameriką. Čia įstojo į biznį ir tapo cheminės bendrovės sekretorium - išdininkas. Pritrūkęs pinigų, prieš 14 mėnesių nuvyko pas kun. Mažrimą paskolos. Gavo \$32,000 sumą, kurią kun. Mažrimas sako jis sukėlęs iš savo sesers, gyvenančios Kanadoje, santaupų. Balčiūnas žadėjęs paskolą greitu laiku grąžinti ir pasirašė vekselį.

Po kurio laiko kun. Mažrimas gavo tos cheminės bendrovės akcijų \$6,400 vertės. Praeitą spalio mėn, kunigas mėginęs tas akcijas grąžinti ir reikalavęs Balčiūno grąžinti skolą. Kun. Mažrimas dėl to net susilaukęs telefoninių grąžinimų, kad nedrįstų policijai pasiskųsti. Bet jis, kaip tik tai ir padarė.

Patikrinus bendrovės knygas ir sąskaitas, paaiškėjo, kad akcijos bevertės ir jos kunigai nebuvo išrašytos.

ADVOKATAS

C. A. VOKET

(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.

Telefonas: NEWton 9-6620

Gruodžio 7 d. Balčiūnas buvo suimtas ir apkaltintas vagyste. Kun. Mažrimas ir kaltinamasis vėl susitiks Felony teisme gruodžio 27 d.

* Lietuvių Bendruomenė yra numaciusi sukelti \$50,000 sekančiais metais švietimo bei kultūriniams reikalams. Iš anksto numato, kad truks apie \$14,000 tai sumai sukelti. Numatyta narių solidarumo mokestį pakelti nuo \$2 iki \$3. Bendruomenė skundžiasi, kad didžiausias priešas trukdąs bendruomenės veiklai, tai žmonių apatija. Bendruomenės veikla ypač nesidomi senesnieji amerikiečiai lietuviai, kaip ir čia gimęs jaunimas.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE
John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

Haven Realty

Perkant - Parduodant Namus ar Išnuojant Butus

Apraudos

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidu (Money Orders) ir įvairiausiais kitais reikalais, - kreipkitės į

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 Jamaica Ave. Woodhaven 21, N.Y.

VI. 7-4477

Joseph Andrušis Travel Bureau

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS I VISAS PASAULIO VIETAS.

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v.v.

Lietuviškoje Chicagoje

* CHICAGO TRIBUNE dienraštis lapkričio 19 d. sekmadieniniame priede nemaža rašė apie dail. Adolfo Valeškos studiją. Buvo išėta nuotraukų, kuriose matoma jo gamintų vitražų.

* EDVARDO ŠULAIČIO nuotrauką patalpino Argentinos Lietuvių Balsas lapkričio 23 laidoje. Po nuotrauka rašoma, jog E. Sulaitis yra uolus A. L. Balso bendradarbis, redaguojantis Vienybės Chicago skyrių, bendradarbiaujantis kanadiškiuose Tėviškės Žiburtuose ir kt.

* ČIURLIONIO GALERIJA Chicagoje išstuntinėjo laiškus Lietuviams dailininkams, prašydama atsišaukti, kiek ir kas norėtų dalyvauti vadnamoje Lietuvių Solidarumo dailės parodoje sekančių metų vasario mėn.

* BALŽĖKO MUZIEJUJE, Chicagoje, Zapoliai įdomiai išpuošė patalpas kalėdiniais ornamentais.

* JACK JATIS-JUOZAITIS, Lietuvos Vyčių, Lietuvių demokratų ir kitų organizacijų veikėjas, staiga mirė lapkričio 16 d. Jis neseniai sulaukė 60 m. amžiaus, Veliomis paliko žmoną Oną (Mikužiūtę, sūnų su šeima, seserį Marijoną Rudienę ir daug giminių.

* DR. KAZIO GRINIAUS FONDO vardu norima sukelti \$12,000 ir išleisti Lietuvos istoriją, apimančią 1900 - 1940 laikotarpį. Tuo reikalu išsijuošęs dirba Pranas Čepėnas ir jo bendradarbiai.

* CHICAGOJE Kultūros Kongreso metu vykusį D. Lapinsko opera "Maras" sekančią dieną po spektaklio susilaukė trumpo įvertinimo Chicago Daily News dienraštyje. Gerokai ilgesnis operos įvertinimas tilpo po 5 dienų Chicago Sun-Times dienraštyje. Ši kritika yra gana išsami ir teigiama.

* DR. MARIJA RINGIENĖ išlaikė kvotimus kaip radijologistė. Stažą atlikusi Cook County ligoninėje, kur toje srityje anksčiau dirbo dr. Rinkus, Zotovas, Ražutis, Milienė ir eilė kitų, vėl grįžo į tą pačią ligoninę, kaip specialistė. Anksčiau studijavo Freiburge, Vokietijoje ir Vilniuje.

* DAGYS JAUNUTIS, vietoj kalėdinių sveikinimų, \$25 paaukojo Balfui.

* TĖVO ALGIMANTO KEZIO foto nuotraukas palankiai įvertino Chicago Tribune dienraštis, pažymėdamas, kad jo nuotraukos yra ryškios, jautraus žmogaus pagautos nuotraukos. Tėvo Kezio nuotraukų Čiurlionio galerijoje esama apie 100.

* JANINA PAKŠTIENĖ, vietoj kalėdinių atvirukų, paaukojo Lietuviams saležiečiams Italijoje \$10.

* DAILININKO ZIBUNTO MIKŠIO parodoje Chicagoje parduota 20 kūrinių.

* SKAUTŲ FOTO PARODĄ nutarta ruošti susitarus su Lietuvos foto archyvu. Bus du skyriai - istorinis ir meninis. Norintieji parodoje dalyvauti kreipiasi į V. Statkų, 4422 S. Artesian Ave., tel. FR 6-5799.

A. VALEŠKOS STUDIJOS SUKURTAS VITRAŽAS.

PASIRUOŠIMAI III TAUTINIŲ SOKIŲ SVENTEI

Dr. L. Kriaučiūnas iš Chicago, įvyksiančios nepriklausomybės 50 m. sukakties metais, vasaros metu, III tautinių šokių programos pirmininkas, informuoja spaudą apie susirinkime svarstytojus klausimus. Tarp jų įdomiausias, kad kviečiami ir Pietų Amerikos Lietuvių chorai ir žada dalyvauti: Buenos Aires Rambynas, Montevideo Gintaras ir kiti. Komitetas at-

sikvies ir Vasario 16-tosios gimnazijos iš Vokietijos jaunuolius parodyti savo gabumus.

Komitetas mano, kad iš Jungtinių Valstijų ir Kanados gali dalyvauti apie 30 grupių.

Brūno Sotas, pirmiškaujais repertuaro komisijai dirba jau ištisi metai laiko. Vyriausia vadove pakviesta

New Yorko Lietuvaitė Jadvyga Matulaitienė.

Programoje numatyti 6 seni šokiai, 9 nauji. Grupėms dar nepasijusta visų šokių muzika. Siūsdami dalyvaujantiems pageidavimus, siūnčia ir juostelėse muziką.

Muzikas J. Zdanis rūpinasi choralais. Dainininkų rūpėsią būti apie 100. Be himnų, chorai giedos su orkestru ir šokikams. Šventei maršą paruoš muz. B. Budriūnas.

Komitete minimas kazimierietės seselės parašytos lietuviškų melodijų rinkinys, akordeonistas Kazys Daubaras iš Philadelphijos ir kita.

Šventė manoma ruošti liepos mėn. Bet susidūrė su kliūtimi - Argentinoje tada yra mokslo metai. Atsiranda nepamatytų sunkumų ir daugiau. Yra nuomonių šventę suderinti su mokytojų lietuvininkais studijomis.

Birutė Regina Saldukaitė iš Washington, D. C. pradėjo dėstyti anglų, prancūzų ir vokiečių kalbas Chicago vidurinė mokykloje. Ji gimusi Lietuvoje ir kai Amerikoje pradėjo studijuoti, nemokėjo nė žodžio angliškai. Saldukaitė baigė Notre Dame kolegiją Washingtono ir Maryland universitetą. Jos tėvas dirba kaip geofizikas Dept. of Commerce, Washingtono.

PRENUMERUOKITE VIENYBĘ!

PASKUTINĖ PROGA

PRIMENAME MŪSŲ GERBIAMIEMS KLIENTAMS, KAD SPECIALIOS 10% NUOLAIDOS TERMINAS TAIKOMA:

AUTOMOBILIAMS,
MOTOCIKLAMS,
TELEVIZIJOMS,
REKORDAVIMO APARATAMS,
TRANSISTINIAMS RADIJAMS

NEBUS PRATEŠTAS, O VEIKS TIK IKI

GRUODŽIO 31 D. 1967,

KAIP ANKSČIAU BUVO PRANEŠTA.

PAŠINAUDOKITE ŠIA NEPAVIRŠTA PROGA IR SKUBIAI PRIDUOKITE SAVO UŽSAKYMUS PER MŪSŲ ŽEMIAU NURODYTUS SKYRIUS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

4776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel. 212-581-7729

ar į bile mūsų skyrių.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106

Tel. 215 WA 5-3455

ar į bile mūsų skyrių.

COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.

45 West 45th St., New York, N. Y. 10036

Tel. 212 CI 5-7905

ar į bile mūsų skyrių.

arba tiesiog į:

PODAROGIFTS, Inc.

220 Park Ave. South, New York, N. Y. 10003

Tel.: 212-228-9547

Knight Cap

AUGUST IRWIN, INC.

LIETUVIŲ RESTORANAS

UŽKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

ĮVAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

GERI VALGIAI ĮVAIRŪS
GĖRIMAI PRIEINAMOMIS
KAINOMIS

810 Chestnut Street
Philadelphia

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštys in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tyaliava and Jonas Valaitis at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tyaliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edwardas Salaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

mes

vytautas širvydas

Šio laikotarpio mūsų tautos gyvenamą tragiškumą pabrėžia faktas, kad iš keturių menamų tautinės kultūros kongresų tik vienas įvyko Lietuvoje (1934 m.), kiti trys Amerikoje (1956, 1962 ir 1967). Paruoša čia priminė dainą "Visi bajorai žirgus balnojo, į Rygą jojo." Ne visi į Rygą nuėjo ir tikslo pasiekė. Kongresai buvo netiek mūsų visos kultūros apžvalga, ar jai akstinai, kiek proga lietuvių būreliui pasižmonėti, tarytum, "atlaiduose".

Bolševikų madai pasivergę, politinį pradą vis kišame pirm kultūrinio, todėl paskutiniai du kongresai vyko, ne kūrybos ar lietuviškos minties laisvės nuotaikose, bet pagal mūsų šviesuomenėje Kurdirkos pastebėtą "išilgai dryžuotų" kelnų neapykantą "įstrižai dryžuotiems." Politiniui interesui vyraujant, kultūrininkai laikosi nuošaliau. Bet — verkdami kaktų neišstaisysim. Džiugu, kad bent vietose mūsų kultūrininkai, visgi, nesnaudžia.

Tautinės kultūros kongresai užsienyje neišvenigiamai su nepagydoma žaizda, kurią išskėlė dr. Girnius įžanginėje paskaitoje: visos išsivijos sunyksta. Liaudies patarlė čia sako: Po svetimu stogu nekrauk lizdo. Net anglai, sukūrę Amerikoje naująją Angliją, o prancūzai Kanadoje naująją Prancūziją, nuo tautos kamieno atitrūko — eiti savais kultūros keliais. Pavienis žmogus žino, kad mirs, bet drąsiai gyvena, kol gyvenasi. Mirčiai skirta išsivija, kažin, ar gali ko gyvybinio duoti gyvąjai tautai? Todėl buvo tikslu literatūros premiją paskirti ne apysakai, dramai, ar poemai, bet "juokdariui" A. Gustaičiui, už būdingu pavadinimu, praeinamos vertės (kaip pati išsivija) "Ir atskrido juodas varnas". Įteikimo metu, sakoma, "labai stigo šventinės nuotaikos, orumo ir išorinio įvertinimo kūrybiniam žodžiui." Pajuoka, kažin, ar kūrybinis žodis? Čia prašosi liaudies patarlė: Verčiau prastas lopinėlis, negu daili skylutė.

Kultūros kongresams pagrindinė tema, rodos, būtų lietuvių prigimtis ir jos paskirtis žmonijoj. Čia mūsų kūryba užsienyje jūros neperbrido. Grįžo net prie senų klasikų. Pškelevičiūtė pristatė dzuikišką vaizdelį iš Krėvės Dainavos šalies senų žmonių padavimų, o aktorius Veselka "artistiškai, iš atminties" atpasakojo Ig. Šeiniiaus apysakos Kuprelis malūnų. Šią apysaką į mūsų literatūrą įvedė (sykiu su jaunu jos autorium) Vienybė. Leidėjas J. J. Paukštys, redaktorius J. O. Širvydo patarimu, rodos, už 50 r. nupirko ir 1908 metais išspausdino. Apysaka simbolinga ir mūsų dienoms, kuomet šovinistas didrusis siekia paveržti mylimąją iš lietuvių "kuprelis", kuriam likimas užkrovė istorinę "kuprą", būti slenksčiu plėšriams kaimynams, germanams ir slavams.

Abejojama, ar lietuviškos kultūros temai pasitarnavo opera "Maras" ir kantata Mindaugas". Būtumėm pasirodę turtingesni, jei būtų pristatyti du rašytojai ir du kompozitoriai, o ne po vieną su dviem galvom. Kantata buvusi negyveliška "statiška", ir dinamiškai nepavaizdavo to meto mūsų tautoje veržlios dvarponiškos bajorijos kilimą, kuomet talentingas jos sūnus Mindaugas, priešų

Tęsiama 5 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

PATEKO Į BĖDĄ MAIKIS SU TĖVU,

Gal maža kas Amerikos lietuvių nėra girdėjęs apie pasikalbėjimus Maikio su Tėvu, jau daug metų tęsiamus bostoniškiam Keleivy, vedamus Stasio Michelsono. Gan originaliu būdu ir su tam tikra juomo priemaiša čia aptariama ne vienas lietuvių ir pasaulinių gyvenimo reiškinį. Nuduotu primityvumu autorius daug kam pasakė karčios tiesos.

Neseniai tas Maikis su Tėvu buvo nusi-kraustę į Kanadą, į pasaulinę parodą Montrealy. Taip jau atsitiko, kad jiems patiko tarybinų lietuvių programa. Parašė į Keleivy, Baigėsi nekaip. Štai:

-- Maik, koman arčiau!

-- O ką duosi?

-- Duosiu velnių... Dėl tavo liežuvio aš be mažko mušti negavau... Maiki, rašyti galima, ale reikia žinoti, kaip rašyti. Reikia kritikuoti. Tai vot kaip reikia. O tu kalbėjai be kritikos. Nei špygos kišenėj neparodel. Į mane pirštu badel. Valuk to ir "Keleivis" nedėjo tavo išmanos...

-- Na, gerai tėve, nedėjo tai nedėjo, dangus dėl to nesugrius. Diržinskaitės vardo galėsime daugiau neminėti.

-- Taip bus geriau, Maiki... Yra apie ką kalbėti ir be jos. Vot, gali pasakyt man ką nors apie tarakonus...

Ir toliau Maikis su Tėvu kalbasi apie tarakonus.

medalį galėjo sukurti kuris iš lietuvių skulptorių. Lietuvių Fondas ir čia pasiūlė taip, lyg kaldintų Neperstojančios Pagalbos medalikėlius pamaldžių moterėlių reikalams. Nei stiliaus, nei meniško apdirbimo. Gaila.

DVIEJŲ GERŲ KNYGŲ PASIRŪDYMO PROGA

I.

-- Nedidukas Plokščių miestelis ten "mokslius išjusiais" kalbinkais galėtų varžytis su garsiausiais Europos universitetais. Plokščiuose lituanistines studijas gilinę lenkų ir rusų mokslininkas Janas Boudenas de Kurtenė, rusų kalbinkas Aleksandras Aleksandrovas, danų rašytojas ir kalbinkas Ojė Benediktzenas, čekų kalbinkas Vaclovas Machekas, neišvengė "Plokščių universitetų" ir žymiausias suomių slavistas Josepis Mikola. --

Tai yra skyrelis iš A. Sabaliausko knygos "Žodžiai atgyja" (Vilnius 1967, 204 psl.). Knyga yra "pasakojimas apie lietuviško žodžio tyrinėtąjį", vokiečius, prancūzus, čekus, danus, suomių, rusus, lenkus ir t. t. Daugiau kaip trisdešimt biografijų tų mokslo vyrų, kurių ne vienas klaidžiojo po Lietuvos kaimus, mokėsi mūsų žmonių kalbos ir "atrado" mokslui nepaprastai vertingą lietuvių kalbą, didžiųjų tautų kalbomis prirašė apie mūsų kalbą studijų.

Vienas iš artimiausių uždavinių išsivijoje būtų toks: knygą kiek nubolševikinti ir išleisti. Ir paskui siekti, kad ji lietuviško jaunimo būtų būtina atidžiai perskaityta. Daugiau nieko.

II.

Lietuvoje padarė itin svarbų ir reikšmingą darbą: išleido lietuvių literatūros chrestomatiją. Ir ne bet kokią išleido! Šalia tarybinų autorių čia atrandame ir beveik kiekvieną išsivijų reikšmingesnį rašytoją. Pulkus bendradarbiavimas, tik kaip tai pavyko padaryti?

Pavyko labai lengvai, nes autorių nebuvo atsiklausta. Nepatenkintiems palieka galimybė laisvai protestuoti, keikties ir pn., o "Grazi tu mano, brangi tėvyne" jau neatšaukiama.

Tik klausimas, ar iš tikrųjų toks literatūros vaginėjimas pateisinamas? Normalioje sąlygoje tai reiktų pasmerkti. Tai yra banditizmas jėga žmogų, tegul ir rašytoją, apiplėšti.

Na, bet gal čia pravers pavyzdžiai iš medicinos. Būna būtinų, bet labai skaudžių operacijų. Tam tikromis priemonėmis žmogų užmigdo. Kai tas pabunda, operacija jau būna pabaigta. Seniau su skaudžiomis operacijomis nebūdavo taip paprasta. Kad ligonis operacijos kančias išlaikytų pačiai operacijai nepakenkdamas, seniau keli stiprus vyrui operuojamąjį palaikydavo. Tokiais pasenusiais metodais, matyt, buvo "susitarta" ir su išsivijų rašytojais. Kitaip tvarkantis, chrestomatijos neturėtume.

Tautinių požiūrių, šis leidinys labai reikšmingas. Tūkstančiai lietuvių jį vartys ir tėvynėje ir išsivijoje. Ne vienas pirmąkart tėvynėje susipažins su išsivijų literatūra, o išsiviai -- su literatūros darbais tėvynėje. Tikslas toks didelis, kad galutinė išvadoj priemonės pateisina.

DEMOKRATIŠKAI BESITVARKANT

Lietuvių Bendruomenėje įvyko revoliucija. Įvykdė frontininkai. Kombinavo, tarėsi, balsavo ir balsų dauguma nauju LB pirmininku išrinktas inž. B. Nainys. Žaidime pralošė Jasičiaus partija. Jei tai nebūtų revoliucija, tai būtų naujas LB pirmininkas ir nebūtų jokio triukšmo.

Triukšmo yra. Pralaimėjusi partija uoliai dirba, siekdama suniekinti Nainį ir apsunkinti jo darbą. Chicagiškės Naujienos duoda savo dienraštyje pakankamai vietos pralaimėjusiai nugalėtai partijai. Gi šios partijos rašiniai nerodo demokratinio subrendimo.

Kiek pastekia žinios, Lietuvių Bendruomenė Chicagoje jau nuo seniau išgyvena reiškinį, kuriuos tiksliausiai būtų galima pavadinti liga. Raštingų ir liežuvingų smogikų grupė susitaiko su rinkimų rezultatais tik tokiu atveju, jei tie rezultatai yra jų žmogaus naudai.

Girdėti, kad Nainys organizuoja skaitlingą LB centro valdybą. Jei su savo valdyba jis norės ką nors nuveikti, turi turėti specialius kovotojus su trukdymu kadru. Tuo tarpu Nainys tebedidina savo priešų skaičių: patikrina senuosius, susiranda naujų.

Tai yra vadinamosios laisvosios lietuvių spaudos tragedija, kai gauna pylos, nededa redakcija į laikraštį rašinių ir pristelina rašyti apie tarakonus. Taip buvo užsipaštyta ir veiksnų konferencijoj Washingtono. Tiesa, dar yra dėkinga tema ir ne apie tarakonus; galima rašyti apie suvaržytą spaudą ir nelaisvą gyvenimą tarybinėj Lietuvoj. Toks klystkelius paklydusių likimas. Veiksninės musės prigijveno rudenį. Prieš galą piktos.

IŠ ŠPITOLNINKŲ VEIKIMO

Berinkdamas milijoną, Lietuvių Fondas planuoja pasipinigauti išleisdamas net tris lietuviškus medalius ir ant jų visų parašydama, kad Lietuvos valstybė founded 1251 m. Vadinasi, tais metais, kai Mindaugas krikščijosi. Nusižiūrėjo į Lituanistikos Instituto špitolninkus ir pradės garsinti Lietuvą tokią, kaip ji atrodo pro špitolės langą.

Veiksnų manifesto redaktoriai išsisuko kiek gudriau; jie neskelbia Lietuvos valstybės pradžios, o tik Lietuvos karalijos pradžią, nors ir tai nėra visiškai gudru. Na, bet toks raštelis, kaip tas manifestas -- gal netkas ignorancijos ir nepastebės. Kas kita su medaliais. Medaliai daromi iš metalo ir nesudyla. Kolekcionierių rinkiniuose jų pasitaikys ir po daugelio metų. Pasitaikys ir klaidins.

Gera tik tiek, kad Lietuvių Fondo medaliai vargu sudomins kolekcionierius. Mat, medaliai nukalti yra menas. Geri specialistai sukuria tikrus meno šedevrus. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo proga

Dr. J. Girnius skaito vieną iš pagrindinių Kultūros Kongreso paskaitų Chicagos Jaunimo Centre. Toliau sėdi prezidentas: St. Barzdukas, B. Brazdžionis, dr. K. Keblys (pirmininkas), R. Domarkaitė, Elvienė, St. Džiugas (sekretoriai).

Vaidzas iš Kultūros Kongreso spaudos sekcijos. Priekyje prie stalo sėdi pranešėjai: kun. Pr. Garšva, A. Pužauskas, A. Kučys, M. Valiukėnas ir V. Kasniūnas.

V. Noreikos nuotraukos

STEBĖTOJO PASTABOS

Vilniuje išleista Daukanto amžininko, Simono Stanevičiaus Raštai, kur puslapyje 599 rašoma: "Pirmoji žinutė apie Simono Stanevičiaus rankraštį Lietuvių Mitologijos Aiškinimai pasirodė 1893 m. Amerikos lietuvių laikraštyje Vienybė Lietuvninkų (nr. 32, pusl. 381). Po to, prabėgo daug metų, ir tik 1937 m. Kaune išspausdinti keli sakiniai žurnale Archivum Philologicum." Dabar Stanevičiaus rankraštis išspausdintas visu pilnumu pirmą kartą Vilniuje 1967 m.

Stasys Žymantas rašo: "Veiksnių konferencija Washingtono pasisakė kalbanti už visą tautą. Pareigą pasisavindama, privalėjo, taip pat, pabrėžti, kad, sovietų okupaciją nušalinus, tolesnį gyvenimą ir likimą spręstų pati tauta, kad pakirtus propagandą, būk 'vaduotojai' nori tautai primesti savo valią". Žymantas pritaria ir Vienybės "lietuvis su lietuviu" principui, santykiuojant su Lietuvos žmonėmis.

Br. Raila sprendžia: "Veiksnių konferencijos manifestas kalba visos tautos vardu. Tat, kaip gi galėjo nutylėti tautos valios pirmumo principą? Kodėl, nors danti sukandus, nepareiškė, kad apsisprendimas dėl savo gyvenimo likimo rytojaus ir jo sąrangos priklauso, ir priklausys, Lietuvos lietuviams?"

Vokietijoje Bohlau Verlag išleido Friedricho Benning-

hovoeno Der Orden der Schwertbruder. Tai 525 puslapytų veikalas su dešimčia žemėlapių apie senovės Latvijoje ir Estijoje įsikūrusį vokiečių Kardininkų ordiną, senovės Lietuvos neramų kaimyną. Autorius išsamiai nušviečia ordino įsikūrimą, pateikia visų žinomų riterių biografijėles ir apsvaisto ordino ekonominę, politinę, diplomatinę ir religinę veiklą. Daug medžiagos Lietuvos istorijai.

Ordino įsikūrimo metu (1204-1206) riterių buvo tarp 50 ir šimto, akivaizdoje apskaičiuojamų 170,000 lietuvių, 150,000 estų, 21,000 lyvių, 40,000 latvių, 25,000 žemgalių, 32,000 kuršių, ir 20,000 sėlių. Šių Baltijos tautų tarpe nebuvo santalkos nei vienybės, todėl autorius išdidžiai rašo apie sėkmingus vokiečius kolonizatorius kaip "kultūros nešėjus."

E. K. Maziliauskas Europos Lietuvoje rašo: Laikas ir sąlygos neišvengiamai žmonių sąmonėje įvaro gilius kylis, išauklėja skirtingas pažiūras ir nevienodus žvilgsnius į pasaulį. Todėl neišvengiamai atsirado ir skirtumų tarp Lietuvos ir užsienio lietuvių. Čia reikia platesnio santykiavimo tarp tautos kamieno ir šakos, išnaudojant kiekvieną galimybę. Jaunoji karta ypač turėtų giliau viena kitą pažinti ir susiprasti, nes vieną gražią dieną jai teks politinis ir kultūrinis vairavimas."

Ohio valstybės lietuvių gydytojų draugija jau įteikia

Dr. Jonas Puzinas, PLB Kultūros Tarybos pirmininkas, atidaro III-į Kultūros Kongresą lapkr. 25 d. Chicagoje.

vienuoliktą \$1,000 metinę premiją mūsų kultūrininkams. Šį kartą apdovanotas Čiurlionio ansamblio įkūrėjas ir vadovas Alfonsas Mikulskis. Būdingai visos premijos atiteko "naujiems" lietuviams. Vėloniui Tysliavai, tiesa, buvo žadėta nepamiršti ir senųjų lietuvių Vienybės, bet su juo mirtimi -- mirė ir pažadas?

Bostono kardinolas Cushing sumanė per 3 metus atmokėti diecezijos skolas ir užkrovė parapijoms kvotas. So. Bostono lietuvių turės sukelti \$90,000, Lawrence, Mass. \$55,000, kitos po mažiau. Klebonai rūpinasi, kaip tai pajėgs padaryti.

apsuptas, sukūrė pirmą mūsų istorijai tikrai žinomą valstybę, tautą pasukdamas į krikščioniškus Vakarus. "Maro" tema, kaip audros, ar kitų "Dievo rykščių", nedėkinga vaizduoti lietuvių prigimties kūrybinį atsiliepiamą. Autorius vaizdavo marus, ne lietuvių. "Žiūrovui daug kas buvo neaišku", rašo vienas korespondentas. Negerus žodžius ištaisė gera Lapinsko muzika, kurią darniu kooperavimu klausovams pristatė visas būrys pasišventusių atlikėjų.

Pasižmonėti susirinkusiems suruošta dailininkų ir spaudos paroda. Laikraštiniui rūpi pastaroji. Žurnalistų sąjungos pirmininkas pareiškė: "Vertinkite mūsų spaudą kaip norite, bet viena turėsite pripažinti — ji laisva." Džiaugsmas, aišku, buvo ne vietoje, nes mūsų laikraščius gniaužia tokio pat kietumo ideologija, kaip Lietuvoje. Tai įrodė išėvio su lietuviu Lietuvoje santykio ir krepšininkų kelionės klausimai. Vienas dienraštis net visą laidą sudegino, o prieš kongresą kultūrininkai negavo pasi-aiškinti, kaip negavo ir dr. Kavolis. Vienintelis Amerikos lietuvių laikraštis, kuris ne į ideologinį antspalvį, bet lietuviško nuoširdumo težiūri — yra Vienybė. Ruošėjas J. Vaidelys enciklopedijos XIII-tam tomui parūpino straipsnelį apie artimą Vienybei žmogų, advokatą Kazį Kay-Kriaučiūną (1872-1938). Tomo redaktorius, prof. Čepėnas, rodos, privalėjo žinoti, kad "dypukas" apie seną amerikietį, pats iš savęs, maža tegalėjo žinoti, bet leido J. Vd. pasisavinti kito šaltinio darbą ir į enciklopedinį pasaulį išleisti kaip "savą". Iš darbų pažinsite juos. Tik išėjus kipšo širdį, sakoma, galima popiežium (ir kultūrininku) tapti.

Kultūros tarybos pirmininkas, prof. Puzinas prisipažino, "dideliu dėmesiu" sekąs "Lietuvos lietuvių pastangas puoselėti tautinę gyvybę — kalbą, papročius, tautinę kultūrą". Sako, džiaugiasi "lietuviškos dvasios prasiveržimais moksle, mene ir kitose kūrybos srityse." Deja, nei prof. Puzinas nei kiti tų prasiveržimų nepateikė, kad ir paviršutiniškai. Savo specialybėje (archeologijoje) prof. Puzinas per 20 metų užsienyje nieko neatliko, o Lietuvoje archeologai ruošia 1970 metams svarbų atlasą, kur bus suregistruoti visi mūsų senovės paminklai. Lietuvoje daroma pažangos ne vien archeologijoje, ar gamtos moksluose, bet kalbotyroje, tautosakoje, klasikų leidime, net istorijoje ir sociologijoje, kur didrusių akyklumas didesnis. Tiesa, Lietuvos istoriją mums našiau teberašo rusas Pašuto, vokietis Hellman, lenkas Ochmanski.

Istoriko Jakšto paskaita apie lietuvių šimto metų išėviją Amerikoje, rodos, jam buvo persunki tema. Draugo pranešimu, jis Daukanto istorijos leidimą ne Vienybei, bet Tėvynės Mylėtojų draugijai priskyres! Tiesa, Draugo žurnalistams ne visada galima patikėti. Kai bus išspausdinta, tačiau, gal iš tikrųjų rasime, kad "Gale lauko lazdynėlis, nēr nė vieno riešutėlio?" Naujas išėvis apie seną nepergiliausiai begali žinoti. Todėl, turint viską akivaizdoje, kultūros kongresas dažnai buvo Stasio Šimkaus dainos žodžiais, "Vai žydėk, žydėk balta obelėlė, sausa, be lapelių."

Linksmos istorijos mūsų Sandaroje: jos atstovu ALTą paskirta ne koks senas sandarietis, ar iš naujųjų liaudininkas, bet krikščionis demokratas dr. K. Šidlauskas, dargi buvęs krikščionių demokratų pirmininkas!

Pirmas pasaulinis užsienio ukrainų kongresas New Yorke puikiai pavyko. Delegatų iš 17 kraštų atvyko 1,003. New York Times dienraštyje nupirtas puslapis pareiškėti laisvų ukrainų troškimus. Suruoštos demonstracijos, kuriose sudeginta Sovietijos vėliava.

Nutarta kongresus šaukti kas šešeri metai. Išrinktas prezidentas ir taryba, kuri kas du metai keis sudėtį ir vietą. Pirmiems dviems metams vadovaus Kanados ukrainai.

Prof. Puzinas praneša, kad prof. Ivinskis Vokietijoje yra parašęs Lietuvos istoriją iki 1400 metų, net neranda leidėjo. Washingtono dr. K. J. Jurgėla turi parašęs platų veikalą apie 1863 sukilimą, bet, taip pat, neranda leidėjo.

PARDUOTOS VASAROS

FRAGMENTAS IŠ II TOMO (tęsinys)

Virto ažuolai

Liepė Kazytei atnešti į lovą storas vilnones jos kojines. Visas kojines, kokios tiktai buvo stancijos skrynių ir visur kitur. O sulaukusi jų, sėdosi Bataitienė, patalais apsikamšė iš visų pusių ir pradėjo ardyti šitas kojines, o siūlus vyti į kamuolį.

— Motut, ką gi darai? — neiškentė Kazytė. — Pakils, o kuo apsiausi?

— O kad atvaikščiau savo. Nebereikės.

Ir vijo siūlus toliau, nieko nebesakydama ir Kazytės aimanų nesiklausydama. O kai visus suvijo, tai ėmė megzti iš naujo su keturiais geležiniais virba'ais. Tiktai mezgė ne sau, o pirmiausia Antanėliui, paskui kitiems sūnums. Antanėlis kai pamatė — dar labiau į ašaras

— Motute, nenumirk!

— Nutilk, skystime. Kai reikės, tai mirsiu, tavęs nepasiklausiu!

Antanėlis raudodamas ėjo laukan, o išėjęs vėl raudėjo, lauke u tvartuose, net akys jam užtino, lūpos pabrinko ir visas jis sukežo, nusitaisė. O iš paskos ėjo Kazytė ir liepė neraudot. Motutė, nors stipriai serga, bet, dievas duos, dar pasitaisys, bus gerai, visus tris sūnus apvesdins, tiktai jos neištekins, ne dukte jina šituos namuose, ne sava... Antanėlis klausėsi pasižiūrėdamas nosim, gniaužė ašaras, o kad negalėjo visų užgniaužti, tai Kazytė pati jam šluostė prikyštė, ir Antanėlis pasilenkdavo, kad ji geriau pasiektų. Laurynas šitai pamatęs, šaukėsi Stanislovo:

— Tu matai?

— Taigi matau.

— Susuks šitą skystimą, paskui nebeatsuksi!

— Taigi susuks.

— Šiandien pat Kazytę laukan iš kiemo.

— Taigi kad ne laukan.

— O ko laukti? Užsibuvo merga, pats laikas. Ar tai mes kitos negausim? Ačiū dievui, mūsų kieman kiekviena eisi!

— Taigi motutė gyva.

— Motutė?

— Taigi motutė.

Laurynas tik rankas kratė. Stanislovas aiškino:

— Kad motutė numirus, tada laukan. O dabar kaip laukan, kai motutė gyva? Neduos laukan Kazytės. Kad numirusi būtų, tada, žinoma... O kaip dabar? Ne laukan...

— Nutilk jau, laukan ne laukan! — pikta spiovė Laurynas ir nuėjo prie savo reikalų.

Nuėjo ir Stanislovas prie darbo, o eidamas vis kalbėjo:

— Kad numirusi būtų, tada, žinoma... O kaip dabar laukan? Motutė gyva, kaipgi tu laukan? O dar pyksta. Ko tau pykti? Kad motutė numirusi būtų...

Šitai kalbėjo Stanislovas, ir kalbėti šitai jis galėjo ilgai. Tik išsijudindavo sunkiai, o kai išsijudindavo — nebesulaikys. Eina ir kalba, dirba ir kalba. Ir vis iš lėto, lyg akmenis iš žemės plėšia, lyg alksnio krūmą rauna. Ir visi namuose žino, kad su Stanislovu šitai, tai nesiklauso jo kalbos niekas.

*

Ir štai vieną rytą Laurynas atsikėlė pirmas, piktas dar iš vakaro ragino, rūpino šeimyną pusryčių, net senoji atsišaukė nuo lovos:

— Ar jau gospadorium pasidarei, kad rėkauji?

— Kirmija visi, miškan važiuot neprisišauksi!

— Miške ir šūkiau, kai nuvažiuosi. O čia — namai.

— Taigi, motut...

— Patylėkl! — nedavė jam kalbėti senoji.

Gulėjo ji pusiaugula, žilus plaukus surišusi plona ir balta drobės skepeta dar iš vakaro. Per naktį plaukai jai išsimušdavo iš po skepetos, drakanojos į visas puses, styrojo kieti, lyg žagarai, seniai gero šarmo nematę. Kazytė net veidrodi atnešė jai į lovą, kad pažiūrėtų. Bataitienė nežiūrėjo, barėsi:

— Veidrodin kas žiūrisi? Tinginiai, pasileidėliai!

Ir vis dėlto siekė šepetio, padėjo čia pat, ant palangės. Šepetys buvo šerinis, aštrus, kietas, plačiai išleistas šukuotinu galu ir nusmauktas lyg kriaušė antrajame gale, stangriai apvytas linine virvele. Užsimerkdama, dantimis pasigrikšdama iš skausmo, draskė senoji šituo šepetiu žiląjį savo vėlinį.

Taip būdavo kiekvieną rytą. Taigi senu papratimu ištiesė Bataitienė ranką šepetiui ir šiandien, o ranka jos staiga ėmė ir nukrito, ir pati ji loštėlėjo atgal, neramiai sušukusi:

— Viešpatie, kas gi čia dabar?!

Veidas jos papilkėjo iš karto, lyg žeme apsinėšė, akys užsimerkė. Šeimynykščiai puolė artyn, gandę ir persigandę. Laurynas griebė degti grabnyčią, Stanislovas prinešė jai prie lūpų švęsto vandens molinėlių, o Kazytė sugriebė už rankų, trynė jas, šaukė:

— Motut, atsigodėkl! Motut, motut!..

— Motut, nemirk! — raudėjo Antanėlis už Kazytės nugaros. — Motut, ką darai?.. Nemirk, motut!..

Senoji gulėjo kaip mirusi, tikriau, pusmirė, akis užmerkus, nublyškus, nupilkėjus. Nieko negirdėjo ir nieko nematė. Ir gulėjo ji

MIŠKE

ilgai, net grabnyčia pradėjo varvėti Lauryno rankoj. O paskui, nei iš šio, nei iš to, atsiduso, veidas jos pradėjo šviesėti, ir ji pasakė, neatmerkdamą akių:

— Nutilk, skystime!

— Girdėt, ot? — sužvigo iš džiaugsmo Antanėlis. — Mane jau skystimu pavadinu. Nemirs motutė, nebemirs!..

Ir tebežliaukiančiom žandais ašarom, kvatodamas šoko prie motinos, bučiavo jai rankas, glostė veidą, iš linksmybės paglostydamas tuo paėmimu ir Kazytę per pečius, nuo ko toji nelabai tesigynė. Laurynas užpūtė grabnyčią, pažiūrėjo, ar daug nudegė, o tada padėjo, kur anksčiau buvusi. Pasitraukė ir Stanislovas su molinėliu. Senoji lygiai kvėpavo, veidas jos vis labiau atsitaisinėjo, atmerkė akis, pranešė:

— Šiandien dar negiedosit.

Ir tuoj palėpė:

— Eikit kiekvienas prie savo darbų.

— Motut, aš tai nesitrauksiu. Motut, o tau vėl pasidarys bloga, — glaustėsi Antanėlis.

— Visiems pasakiau, — pajudino rankų pirštus Bataitienė.

Antanėlis pabučiavo motinai ranką ir vėl apsiplėdė ašaromis.

— Eüsü netoli... vis tiek būsiu netoli...

Kazytė nuskubėjo nešti pusryčius į stalą, o po pusryčių išsiruošė su Laurynu iš namų. Dvejomis rogėmis. Laurynas pirmas, aš — iš paskos. Miškan kelio daug, kone pusė paėmimo. Ir buvo tai ne tik miškas, bet ir šienaujamos pievos, kur kiekvieno gospadoriaus dalioj kėpsojo daržinėle. Vasarą gospadoriai kraudavo į jas šieną, išvilkę pradą, ges iš visų paraisčių ir išdžiovinę, o žiemą, kai užšaldavo visos balos ir pasidarydavo rogių kelias, gabendavo namo. Ir dabar mes važiuavom su Laurynu šieno, o ne malkų ar žabarų.

Dar neprvažiavus savosios daržinės, Laurynas įtempė vadeles, sukluso ir parodė ranka man suklusti. Arkliai sustojo, karpydami ausimis, o Laurynas žiūrėjo žemyn ir klausėsi. Labai toli, gal antrojoji miško pusėj, o gal ir toliau, kažkas kažką darė:

— Šmakšt, šmakšt!..

Laurynas pririšo arklį prie medžio, pristūmė manąjį prie savųjų rogių ir nusėlno m.šku garso pusėn. Ir ne taip jau toli mums paėjus, garsas pasirodė čia pat, šalimais, ir jau visiškai aiškiai:

— Šmakšt, šmakšt!..

Tarp medžių supilkavo žmogaus nugara, ilga ir siaura, lyg karsto

Tęstama 7 psl.

FUGA SU SIDABRINIAIS PIŪKLAIS

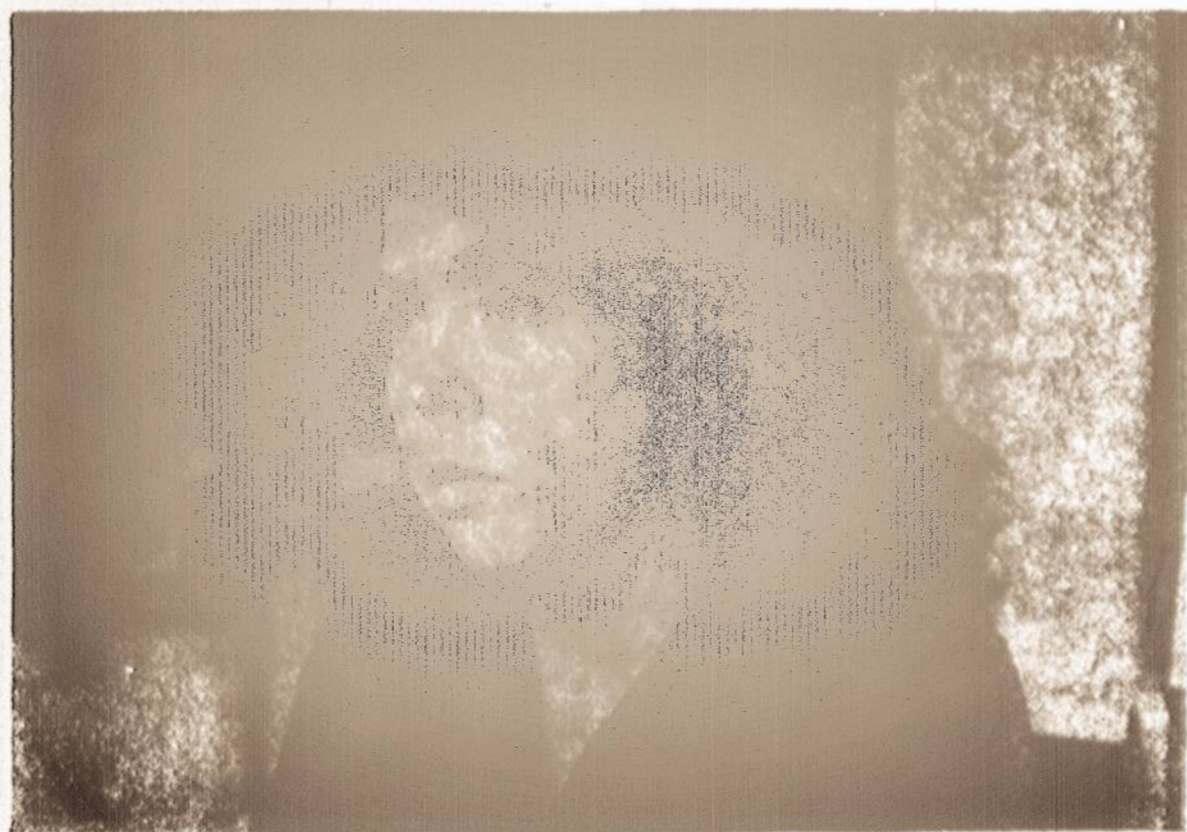
...Džiūstantį gomurį ledo šukė svilina...
Stoviu naktį — kaip ant slenkščio — nekenčiama ar
mylima?..
Tūkstančiai žingsnių groja sniege — kaip sidabriniai
piūklai.
Noriu šių naktį stebuklo..

...Dugne. Su medžiais. O medžiai — kaip surakintos
mintys.
Klausiu: „Kieno čia žingsniai artėja — kaip
sidabriniai piūklai?..
Ką jie darys su manim? Išduos? Apeis? Pakels ar
sumindys...“
Noriu stebuklo..

...Eglės viršūnė, o pašaknes graužia slibinas...
...Netariamas vardas džiūstantį gomurį svilina...
Dvylika juodvarnių brolių atlekia: „Lauk šių naktį
stebuklo...“

Žingsniai speige brėžias per širdį — kaip
sidabriniai piūklai..

— Aš ateinu iš smilčių,
iš griuvėsių,
iš laužaviečių, —
argi esi didesnis už mane? — klausia žolė.
— Aš atnešu giesmės lašę
didžiulį dangų, —
argi esi dosnesnis už mane? — klausia vyturis.

Autorė - poetė Janina Degutytė

— Aš tik sraute gyva,
dūstu ant kranto, —
argi esi laisvesnis už mane? — klausia žuvis.
— Ir vejasi mane medžiotojas miškų tankmėj...
argi esi greitesnis už mane? — klausia stirna.

— Aš taip pat ateinu
iš smilčių, iš griuvėsių, iš laužaviečių.
Aš taip pat atnešu
giesmės lašę didžiulį dangų.
Ir dūstu aš taip pat
ant kiekvieno kranto.
Ir švininė kulka
taip pat ieško mano širdies.

JANINA DEGUTYTĖ

lenta. Žmogus kirto medį, o jo nugara nesilankstė, lyg iš tikrųjų būtų ne nugara, o karsto lenta. Laurynas prisėlino artyn, pastovėjo užsiglaudes už medžio, o paskui šoko prie žmogaus ir suriko, kiek tik tai nešė jo sveikata:

— Puil...
Žmogus pritūpė iš netikėtumo, kirvis kaborkšt jam iš rankų, plumpi į gilų sniegą. Laurynas — prie kirvio, capt už kotų, atsisuko į žmogų:

— Kelintą džiani, šunie?
Žmogus klapsėjo akimis, tikėdamas ir vėl netikėdamas, kas čia su juo atsitiko. Ir aš iš karto pažinau jį. Buvo tai Laužynės Untulis, skurdžius ir daugiavaikis. Gyveno jis dūminėje pirkioj, pačiame paraišty, kur niekas neaugo, tik tai nukarę alksniai ir šašuoti karklai, iš kurių nė keselio nenupinsi, o dar žydėjo puplaiškiai ir laužėsi asiūkliai, aštrūs ir kieti, tikra geležis. Ir gal dėl šito gyvenimo paraištė, o gal ir ko kita, Untulis mažai tepanėšėjo į kitus žmones, o daugiau į paraištės kimsus. Net barzda jam žėlė ne kaip kitų, leido ataugas į visas puses, neregėtai panašias į paraištės asiūklus. Amžinai į juodusiu nuo dūmų veidu, ilgšas, persijuosęs mazguotu knatu rudinę, žiemą ir vasarą nenuveinančią nuo jo pečių, įsistojęs į medipades klumpes, net vaikščiojo Untulis ne kaip visi, o čiauzė kažkaip šonu, beveik skersomis. Žiūrėjo daugiausia žemyn, tarytum kas po kojomis būtų jam pribarstęs gerų dalykų, o jis turi surasti, tik tai niekaip nesuranda. Ir dabar, Lauryno pagautas, jis žiūrėjo ne kur kitur, tik tai žemyn, o po jo kojomis gulėjo nuleistas jaunas uosiukas.

— Tai kelintą, šunie? — neatleido Laurynas.
— Aš nevagių, — pasakė Untulis, nepakeldamas akių.

— Nevagi? Tai tu, vadinasi, nevagi? O kas čia guli, šunie? Sakyk geruoju, kelintą nuleidai?
— Nevagių aš... Pavaža sulūžo, tai, sakau, gal uosiuką kokį... pavažai.

— Kokias pavažai, sukčiau? Kam tau pavaža, kai tu nė padvesusio kuino neturi? — siuto Laurynas. — Turgun tempi mano uosiukus, taip ir sakyk. Turgun, turgun tempi, parduodi turguj ir pralakil Untulis patylėjo, pakėlė galvą, pasižiūrėjo į Lauryną ir nusijuokė.
— Ko dar čiaupaisi, vagie?! — rėkė Laurynas. — Aš tau kad pasičiaupysiu! Kalėjime tu man supūsi!

— Kad aš nelaku, Laurynai, — pasakė Untulis. — Tu gi žinai, kaip gimęs burnon šlako neimu...
Ir jis nusijuokė dar linksčiau, o Laurynas dėl šito visai jau pasiuto. Jis, žinoma, negalėjo kitaip. Juk rėkdavo namuose ant visų už nukritusį šapelį, sukuopdavo net arklių mėšlą iš patvorių ir sunėdavo krepsiu į tvartus, vis šaukdamas, kad šeimyna namus pustėja. O čia gi buvo ne šapelis ir ne arklio mėšlo guoga, o visas uosiukas. Tai gi dabar Laurynas tirštai paraudonavo, prišoko prie Untulio ir pradėjo jį kratyti už krūtinės:

— Prageri, vagie! Visą gyvenimą nuo tavęs kaip nuo pragaro nešal! Prisipažink, tau sakau!

— Kad ne vagis aš...
— Vagis! Ir tu pats vagis, ir tavo boba vagilė, ir tavo vaikai vagiliukai! Prisipažink, bus geriau. Geruoju prisipažink!

— Uosiuką tikrai, sakau. Pavaža man sulūžo.
— Meluoji, šunie! — sugriebė Laurynas vėl jį už krūtinės. — Kokios tau pavažos reikia, kai ne tik kuino, o iššperpusių rogių tu neturi? Nieko tu neturi, driskiaul! Prisipažink!..

— Tai gi Matijošius kuiną davė... Ir roges. Žabarų nuvažiauvau, o čia pavaža: krekšt. Matijošius ir sako: kad sulaužei — atitaisyk. O

kur uosiuką paimsi? Bijok tu dievo, Laurynai, — kalbėjo Untulis, Lauryno kratomas.

— Meluoji, vagie! — rėkė Laurynas, bet Untulį paleido, kadangi visai užduso jį bekratydamas. — Į kalėjimą įgrūsiu tave!
— Kur jau kalėjiman... Atidirbti galiu už uosiuką...
— O kam man tavo darbas, atputnagi tu? Darbą aš pats padarysiu, o kas man uosiuką ataugins?
Untulis ilgai tylėjo, vėl nudelbęs akis ir giliai galvodamas. Paskui pranešė Laurynui:

— Vis dėto nevogiau aš.
Laurynas nebenorėjo kalbėti, tai pamojo ranka, paliepė:
— Padėsi pasikrauti mums vežimus, o tada parsivarysiu tave namo. Tu man prisipažinsi, kaip tu nevogeil
— Kur namo... Atidirbti galiu... jeigu reikia.
Bet Laurynas nebesiklausė, užsikišo Untulio kirvį už juostos, pamojo vagiui sėsti į roges. Ir tas įsėdė, vis dar prašydamas:
— Kur jau namo? Atidirbti, sakau, galiu gi...
— Nereikėjo vogti!
— Nevogiau aš... Kaip gimęs, nė šapelio svetimo... Tik tai vaikai prie šalto pečiaus, o čia Matijošius... Kaip tyčia pavaža: krekšt...
— Nutilk, o tai krekštelsiu botkočiu per makaulę!..
Untulis, matyt, suprato, kad kalbėti tikrai nebereikia, tai jau tylėdamas krovė roges drauge su Laurynu, o kai pakrovė abejas, vėl neiškentė:

— Nebūk galvijas, Laurynai... Eisiu aš sau namo.
— Ogi keliauk nors pragaran, tik tai kirvio atgal tai negausi. Ateisi dar tu man kirvio... Keliais dar tu man atšliausi!

Untulis pastovėjo, pagalvojo, o paskui sėdo ant manojo vežimo, matyt, nutaręs, kad be kirvio vis tiek nebus gyvenimo. Taip mes ir pasijudinom iš miško, jau trise. Ir važiuom mišku, o paskui ir laukais, ir Untulis nebetarė nė vieno žodžio.

O neprivažiavę dar namų, iš tolo pamatėm Stanislovą, stovintį prie vartų. Kai lik išvydo mus, tuoj paėjęjo artyn ir iš karto pasakė:

— Motutei blogai!
— Vėl?

— Taigi. Ir visai prastai. Tavęs klausia...
Laurynas pasižiūrėjo į Stanislovą, paskui į Untulį, skėstelėjo rankomis, lyg nežinodamas, ką daryti. Stanislovas taip pat pasižiūrėjo į Untulį, paklausė:

— Tau ko reikia?
— Uosiuką nuleido. Ir dar meluoja! Va, ir kirvis, — parodė Laurynas. — Ką dabar su juo, su velniu, daryt?

— Atiduok kirvį, tegu sau. Motutė vaduojasi...
— Kad motutė vaduojasi, tai uosiukus leist? Ne taip kalbi, Stanislovai.

— Tavęs klausia motutė. Klausia ir klausia. Tu eik vidun...
— Aš vidun, o tu Untulį — pro vartus? Kad vėl vogtų? Žinau aš tave!

Stanislovas nieko nebesakė, tik priėjo prie Lauryno, ištraukė jam iš už juostos kirvį, metė Untuliui.

— Eik saul — pasakė rūsčiai. — Radai laiką vogti!..

Kirvis šmektelėjo į sniegą, prie Untulio kojų, ir aš tik dabai pamaciau, kad vagies apavas prastesnis net už jo rudinę, kairės kojos mažasis pirštas visai išėjęs laukan, raudonas ir murzinas. Untulis pasilenkė, pasibraukė kirvį po pažasčia ir pranešė Stanislovui, ką buvo jau sakęs miške Laurynui:

— Nevagių aš.
— Eik sau, eik.

Bus daugiau

ANTANAS KARUŽAS

Naujos mūzos ženkle

Salomėja Narkėliūnaitė

Paryžiuje įvykusiame tarptautiniame konkurse, kuriame dalyvavo pasaulinio garso muzikos įgromio firmos, aukščiausias atžymėjimas už 1967 m. -- Grand Prix -- atiteko lietuvio vadovaujamai lenkų "Polskie Nagrania".

Tasai lietuvis tai vilniecis Antanas Karužas, pokario metais gyvenęs Varšuvoje ir pasižymėjęs Lenkijos muzikų pasaulyje. Šiuo metu Karužas yra docentu Varšuvos Aukštesniojoje muzikos mokykloje muzikinės režisūros skyriuje ir Lenkijos muzikinių įgromių muzikos režisierium.

Karužo vadovautų įgromių premija yra būdinga ir tuo, kad tasai pat veikalas -- K. Pendereckio "Pasija" (pagal šv. Luką), to paties dirigento vadovaujamas ir tam pačiam menininkų sąstatui dalyvaujant, buvo atliktas ir prancūzų firmos "Harmonia Mundi".

"Pasijos" įgromimas atliktas šv. Katarinos bažnyčioje Krokuvoje. Veikalo atlikime dalyvavo net keturi choral, simfoninis orkestras ir solistai -- iš viso apie 250 asmenų. Karužo talkininkais, šį kūrinių užrašant į juostas, buvo garso operatorius Janusz Pollo, montažininkas Roman Minkowski, techninis prižiūrėtojas Wiesław Krogulski ir įgromių tvarkytoja Barbara Braun.

Lenkijos spauda paskyrė apšaliai vietas tam laimėjimui atžymėti ir įdėjo pasikalbėjimus su pačiu tu įgromių autoriumi, pabrėždama, kad, nūdienėmis sąlygomis, muzikos įrašymai tampa nauja meno sritimi, savotiška nauja mūza.

Ta proga Karužas apibūdino ir muzikos režisierių, kaip profesiją. Kaip fotografija padedanti dalyką pavaizduoti vizualiniu būdu, taip fonografija leidžia sulmti garsus, bet tie garsai yra skirtingi nuo garsų, skambančių koncertinėje salėje. Kokią muzikos valzdą padaryti -- tai ir yra muzikos režisieriaus uždavinys. Jo pateikiama muzikinė tikrovė gali būti įvairi, parefnanti nuo jo paties individualumo ir nuo to, kokiomis koncerto atlikimo priemonėmis jisai naudojasi. Tokiu būdu muzikos režisierius turi būti ne tik muzikas, bet jam reikia nusimanyti ir techniškuose dalykuose.

Prieš užimdamas "Polskie Nagrania" muzikinio režisieriaus postą, Karužas Varšuvos Aukštesniojoje muzikos mokykloje buvo prof. St. Spinalsio fortepiono klasės pavaduotoju, o 1954 m. toje mokykloje įkūrus muzikos režisūros skyrių, pradėjo jame dirbuotis. Tame skyriuje dirbama trijose srityse: radio, filmo ir meninės fonografijos. Šalia pagrindinio dalyko -- garso režisūros, studentams yra privalomi dalykai iš akustikos, elektroakustikos, matematikos ir fizikos.

Korespondento klausiamas apie įgromių muzikos ateitį, Karužas atsakė:

"Žinomas amerikietis pianistas Glenn Gould tvirtina, kad už 50 metų Amerikoje tradicinė koncertų forma numirs natūralia mirtimi. Esą, žmonės rinksis klausytis muzikos į specialias akustinius parengtas sales, o koncertai mūsų dabartiniu supratimu vyks tik tai išimtinėmis iškilmingomis progomis.

Aš iš esmės nepastikiu visokiais horoskopais. Nemanau, kad kada nors ateityje plokštelių muzikos koncertai išstumtų tradicines koncertavimo formas, taip kaip filmas niekada nepakeis gyvo vaidinimo (teatro), kadangi yra tai atskira meno išraiškos šaka, nežilūrint daugelio panašumų. Bet horoskopai, kad ir netikri, esti laiko ženklai. Jie liudija apie galvą fonografijos ekspansiją, kuri, palyginti, per labai trumpą laiką padarė milžinišką šuolį nuo primityvaus Edisono fonografo iki nūdienio videogramofono".

Karužas yra žinomas Vilniaus lietuvių šeimos. Jisai 1931 m. baigė Vilniaus Vytauto Didžiojo Gėmnaziją, muziką studijavo Muzikos konservatorijoje Vilniuje, vėliau Varšuvoje. Lietuvai atgavus Vilnių, jisai dirbo kaip Vilniaus valstybinio radijo muzikos skyriaus redaktorius ir akompaniatorius. Muzikos klausimais yra rašęs spaudoje.

LIETUVOS MUZIKŲ LAIMĖJIMAI

Atkelta iš 1 psl.

pasirenka mažasias muzikos formas, kurios reikalauja iš menininko gilaus pastuošimo. Ši kryptis pastebima ne tik Lietuvoje, bet ir -- viso pasaulio jaunime, jaunieji kompozitoriai dabar labai daug dėmesio skiria kamerinei muzikai. Ir per ją per kamerinę muziką, jaunieji ateina prie tobulumo, išmoksta giliau įžvelgti individualybę, daugiau apibendrinti ir rinktis jau apibendrinančias bendražmogiškas temas, kurios reikalauja dar gilesnio pastuošimo. Tikimasi, kad netolimoje ateity sulauksime ir pačių įdomiausių stambiųjų kūrinių. Jaunimui būdingas stekimas, kad kiekvienas kūrinytų tarytų svaryt žodį, nebūtų tik sau, kad tas kūrinyt būtų išbaigtas, meistriškas. Tai kartu ir kelias, kuris padės jiems ateityt gvilđenti platesnes temas, apibendrinti gyvenimo medžiagą.

Plenumas labai turtingas žanrais. Šalia sceninių veikalų skamba simfonijos ir kameriniai kūriniai. Bus suruoštas išsitas chorinės muzikos koncertas, kuriame dalyvaus Respublikinių mokytojų namų berniukų choras "Ąžuoliukas", LTSR nusipelnęs kolektyvas vyrų choras "Varpas", Lietuvos Valstybinio radijo ir televizijos komiteto mišrus choras, kurio moterų grupė atliks ir keletą moterų choro dainų.

Noriu pakalbėti ir apie laudies dainas. Jų harmonizavimui keliami dideli reikalavimai, o iš chorų laukiama didelio meistriškumo.

Jei laudies daina taip harmonizuota, kad ją atlikti įdomu ir profesionalų kolektyvui, tai labiau išryškinama dainos meninė pusė.

Įtraukėme į programą ir Vilniaus pučiamųjų orkestrą "Trimitą", ir laudies muzikai atstovaujančius LTSR Valstybinį nusipelnusių dainų ir šokių laudies ansamblių "Lietuva", ir naują kamerinį laudies instrumentų ansamblių "Sutartinė".

Jei pažvelgsime į Lietuvos muzikinį gyvenimą, atvedusį į šį plenumą, tai teks pastebėti, kad žmonės nori muzikuoti, ypač jaunimas. Jie savanoriškai organizuoja naujus instrumentinius ir dainų kolektyvus. Jų tarpe ir studentai. Greta kamerinio orkestro atsirado naujas pučiamųjų kvintetas, naujas styginis kvartetas, naujas kamerinis orkestras. Žmonės nori dainuoti! Ir tai labai gerai išreiškia tą dvasinį pakilimą. Dar metai, kiti, ir mes turėsime tikrai daug labai įdomių, puikių muzikos atlikėjų kolektyvų.

Dabarties tematika ir didelė pakilimas. Muziką mūsų Lietuvoje jie lydi kaip ir kitas meno šakas -- literatūrą, dailę. Muzikai stengiasi tarti savo svaryt žodį aktualiausiais šiandienos klausimais, netgi per intymuosius mažųjų formų kūrinius.

* Vilniaus filharmonijos styginis kvartetas koncertavo Švedijoje. Stockholm radiofonas įrekordavo Haydno ir Juzeliūno atliktus kūrinius.

Scena iš operos "Rozės žydi raudonai". Libretas - J. Lapasinsko, pagal rašytojo A. Bieliausko romaną. Muzika - komp. V. Baumilo. Nuotraukoje - Girienė, (solistė B. Petravičienė kairėje) ir Raselė (solistė J. Ragaišytė).

DAR APIE LIETUVOS "ĄŽUOLIUKUS"

(Žiūr. nuotrauką 1 psl.)

Prieš kelerius metus Haris Perelšteinas -- berniukų choro entuziastas -- perėjo Vilniaus vidurines mokyklas ir susirado trisdešimt penkis vaikus, kurie ne tik norėjo, bet ir galėjo gerai dainuoti...

O šiandien?..

Lietuvos Ąžuoliukų pavyzdiniame kolektyve -- berniukų chore -- dainuoja apie du šimtus jaunųjų dainininkų. Ir patekti į šį kolektyvą nelengva -- iš dešimties priimamas tik vienas, pats gablauštas. Kolektyvas koncertavo ne vien Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Palangoje, bet ir Rygoje, Taline, Maskvoje. Jo pavyzdžiu Kaune, Kapsuke, Panevėžy ir Klaipėdoje įsikūrė panašūs choral. Nuo senosios klasikos iki šiuolaikinių kūrinių -- viskas šiam chorui skamba gerai.

Ne kiekvienas net profesionalinis ansamblis gali pasigirti tokia darniu sąskambiu, tokia jautriu interpretavimu, kaip "Ąžuoliukas". Tai neatsitiktina. Juk kiekvienas berniukas įgyja ir muzikos teorijos, solfedžio žinių, mokosi groti kurluo nors instrumentu.

Vilniaus Valstybinės filharmonijos salė erdvi, kasdien joje vyksta koncertai. Kai koncertuoja "Ąžuoliukas", -- nė vienos tuščios kėdės nerasi. Tai kalba ne tik apie šio kolektyvo populiarumą, bet ir meninį lygį.

moterims

plaukų grožis

Ko nenulūdina plaukų slinkimas. Tačiau žmonės paprastai laiku nepagalvoja, kaip to išvengti, nors kol kas nėra radikalių priemonių iškritusiems plaukams atauginti.

Plaukų slinkimas ir tankumas priklauso nuo bendros organizmo būklės, nervų sistemos, vidaus sekrecijos liaukų, medžiagų apykaitos. Plaukų augimui turi įtakos ir vitamino A, kalcio bei magnio kiekis organizme.

Jei plaukai pradeda smarkiai slinkti, reikia rimtai susirūpinti, nes nei jų kirpimas, nei skutimas nepadės. Plaukams išsaugoti pirmiausia padeda gera galvos priežiūra. Todėl kas 7—10 dienų galvą reikia plauti arba jos odą prie plaukų šaknų įtrinti specialiu gydytojo dermatologo arba kosmetologo paskirtu tepalu.

Galvą plauti patariama virintu 50—55 laipsnių šilumos vandeniu.

Plaukus muilinkite ne daugiau kaip du kartus lėtai, apskritais pirštų judesiais, kartu masažuojant galvos odą. Putas nuplaukite du-tris kartus karštu vandeniu. Jei norite, kad plaukai būtų minkšti ir blizgėtų, į skalavimui skirtą vandenį įpilkite citrinos sulčių arba valgomą šaukštą acto. Sviesius plaukus galima skalauti su ramunėlių nuoviru.

Išplovusios galvą, plaukus atsargiai nušluostykite minkštu rankšluosčiu. Nepatartina šlapių plaukų aprišti skarele. Kenksminga plaukus dažnai džiovinti elektriniu džiovintuvu.

Naudingo galvą kasdien pamasažuoti 5—7 minutes. Lėtai, apskritais išskėstų pirštų judesiais galva masažuojama įvairiomis kryptimis: nuo viršugalvio, palaipsniui pereinant prie ausų.

Jei galvos oda pernelyg sausa, pabandykite ją įtrinti pašildytu augaliniu aliejumi. Įtrinus aliejų galvą keletą valandų reikia aprišti polietilene skarute, o po to išplauti.

Dažnai motinos ateina pas gydytoją kosmetologą su dukterimis, kurių tankios kastos virtę plonomis kasytėmis. Taip dažnai

atsitinka, jei plaukai per daug kietai pinami arba suveržiami kaspinu. O kartais nekantrios vaikiškos rankos plaukus šukuoja neatsargiai, išraudamos juos.

Daugelis moterų pačios kaltos, kad jų plaukai susilpnėja. Vienos, pavyzdžiui, net kambaryje būna su skarele ir joms galva kaista, o kitos, atvirkščiai, net per šaltį vaikšto be kepurės, o nuo šalčio susitraukia kraujo indai. Tai irgi kenkia.

Kokias geriausias daryti šukuosenas?

Karstas ir cheminis sušukavimas kenkia plaukams taip pat, kaip ir dažnas plaukų raišymas, vėlimas. Nekenkia šalti sušukavimai, jei po to plaukai neperdžiovinami. Galima ir pačioms namie gražiai sutvarkyti plaukus, suvilgius juos alumi

kaip kvėpintis?

Kaip grimą, taip ir kvėpalus moteris turi naudoti saikingai. Kokius vietas kvėpinti, kad aromatas vienodai skleistų aplink?

Už ausų, ten, kur pradeda augti plaukai

Kaklo duobele.

Kaklą (užpakalyje).

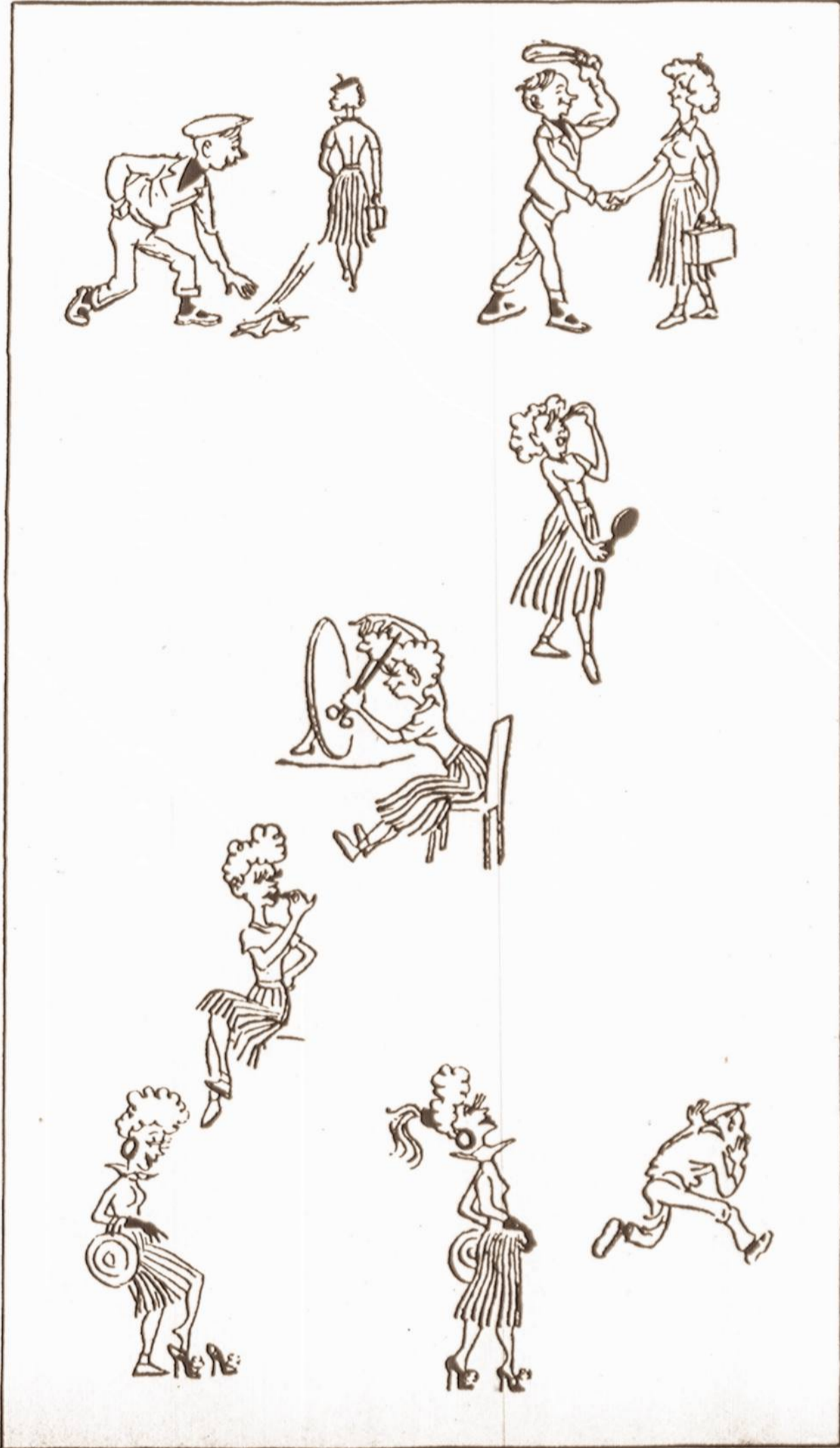
Ašaknių įlenkimą.

Kelių įlenkimą.

Smilkinius.

Vidinę rankų pusę.

Vasarą galima kvėpinti tik tas vietas, kurių nepasiekia saulės spinduliai. Kitaip odoje gali atsirasti dėmės, kurias paskui labai sunku pašalinti.

humoreska

Mama, ar dramblys tokio didumo?

SVEIKATA

GYVENIMO BŪDAS GYDO, GYVENIMO BŪDAS SARGDINA

Kaip kartais įsivaizduojamo gydymą? Kad reikia gerti lašukus, miltukus, leisti injekcijas. Mėgstame nuvažiuoti į kurortą, gerti mineralinius vandenius, gydytis voniomis. Šitos priemonės turinčios gražinti gerą savijautą, darbingą, žvalią nuotaiką, pašalinti visus negalavimus, skausmus.

Štai kartą žmogus ateina į polikliniką ir sako: „Kažin kas čia man pastaruoju laiku pasidarė? Sirdis smarkiai plaka, savijauta baisiai bloga. Dujokl, daktarė, kokių vaistų“. Ir reikalauja žmogus kokių nors miltukų ar lašukų, kuriuos išgėręs, jis galėtų toliau išsistomis dienomis sėdėti susilenkęs prie rašomojo stalo, prirūkytame kabinete, valgyti už tris riebaus, saldus maisto, užti prie stalo.

Kaip atsiranda liga? Ir kaip grąžinama sveikata?

Kodėl vienas žmogus suserga nuo menkiausio skersvėjo, basas ant grindų atsistojęs ima sloguoti, kosėti, čiaudėti, o kitas viduržiemį maudosi upėje ir trykšte trykšta sveikata? Kodėl tos pačios akys, kurios, normaliai išmiegojus, pailsėjus, buvo visai sveikos, po bemiegės nakties patinsta, parausta, pradeda peršėti?

O atsitinka taip dėl to, kad nušilpo akis plaušančių ašarų veikliosios bpsigynimo priemonės. Sumažėjo organizmo atsparumas.

Vieni žmonės turi šį sugebėjimą didesni, kiti — mažesni. Ir tų pačių žmonių šis sugebėjimas kartais padidėja, kartais sumažėja.

Kaip suaktyvinti organizmo prisitaikymo sugebėjimus, kaip išlaikyti gerą savijautą, darbingumą?

Žmogui augant, gyvenant, organizme savo žymę palieka kiekviena diena, kiekvienas teigiamas ar neigiamas išorės poveikis, kiekviena persirgta liga, kiekvienas pergyvenimas, visas gyvenimo stilius, laikysena, savitvarda, maitinimasis, darbas ir poilsis. Visa tai formuoja žmogų ne tik plačių ar staurų pečių, bet nulemia ir sugebėjimą daugiau ar mažiau prisitaikyti prie išorinių ir vidinių dirgiklių poveikio. Šie sugebėjimai, kaip matom, formuojasi diena iš dienos, mėnesiais, metais.

Žmogaus organizmas ilgais vystymosi tūkstameciais prisitaikė trečdajį paros intensyviai dirbti tiek raumenimis, tiek ir psichiniais mechanizmais. Žmogaus sveikatai yra reikalingas fizinis darbas arba bent fizinė mankšta, Sveikatai taip pat reikalingas grūdinimasis. Kada šaltes oras, vanduo, saulės šviesa veikia nuobag kūną, jis tampa atsparesnis, rečiau persivaldo. Jis rečiau suserga sloga ir kitomis peršalimo ligomis.

Smegenų žievė gali pakelti kitų cent-

rinės nervų sistemos dalių tonusą. Todėl mėgstamas darbas, begdravimas su draugais mažiau vargina, todėl gera nuotaika pagerina viso organizmo darbą. Žmogui būtina pasijuokti, pabendrauti su kitais žmonėmis; būtina jaustis pilnaverčiu visuomenės nariu, įnešusiu savo darbo dalį į bendrą žmonių lobyną. Būtina ir atsipalaiduoti, pakeisiti įspūdžius, pamiegoti pilnaverčiu miegu. Būtinai įvairaus maisto minimumas, grynas oras.

Jei šis gyvenimo ritmas sutrinka, žmogus pajunta lyg ir pavojus signalus; skausmą, blogą savijautą. Tai signalai, kad einama neteisinga linkme, kad gyvenimo būdą reikia keisti.

Tada žmogus sunerimsta, ieško išeities, kreipiasi į gydytoją, prašydamas pašalinti pradėjusius jį varginti reiškinius. Geras gydytojas įsiklauso į šį signalą, pasinaudoja juo, bet neskuba jo paraližuoti kokiais nors nuskausminančiais vaistais. Labai dažnai ligoniui reikalingi ne tiek vaistai, įvairios procedūros, kiek gyvenimo būdo pakeitimas. Nusišėdėjusiam proto darbininkui dažnai trūksta gryno oro, gamtos, raumenų darbo, saiko emocijų srityje, sveiko juoko, pasitenkinimo savo darbu.

Vaistai veikia dirbtinai ir trumpai, teisingas gyvenimo būdas — natūraliai ir pastoviai. Tai stipri ir gera sveikatingumo priemonė. To niekuomet nederėtų užmiršti.

Gyd. P. BUTKEVIČIUS

Suomijos 50 metų nepriklausomybės šventė

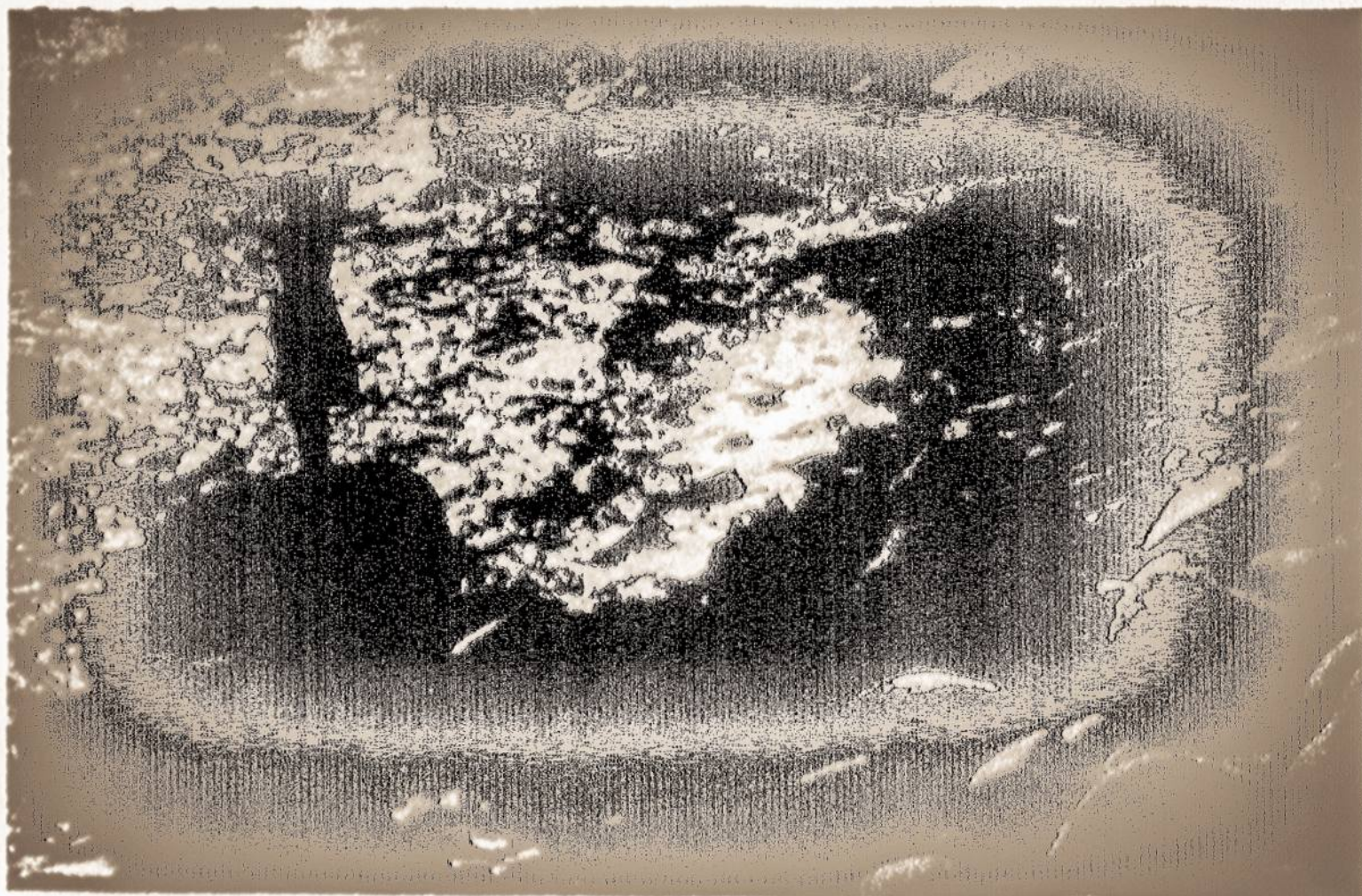
JONAS VALAITIS

Gruodžio 6 d. Suomija minėjo savo nepriklausomybės 50 metų sukaktį.

Suomija, kuri taip atkakliai kovo už savo krašto nepriklausomybę ir II Pasaulinio karo metu, susilaukė viso pasaulio pagarbos ir simpatijos. Suomija ir dabar tebėra viena nedaugelio valstybių, mokančių savo skolas Jungtinėms Amerikos Valstybėms.

Teisingumas tapo tautos simboliu. Gal todėl, kad senovėje už vagystę piktadariams nukirsdavo rankas. Ir šiandien Suomijos gyventojai durims raktų nenaudoja, nes ten vagysčių nėra.

Posakis, kad gyvendami ant akmenų, o valgo žemės duoną - taip pat yra teisybė. Kraštas labai akmeningas, ežerų net per 10,000, gausiai miškų, pramonė išvystyta. Todėl žemės ūkį pavyzdinčiai vesti, atsižvelgiant dar ir į nepalankias klimato sąlygas, reikia ypatingo pasišventimo.

JIE GYVENA ANT AKMENŲ...

Bet nežūrint nepalankių sąlygų - Suomija mintą savo duoną.

Suomiai vėtyti ir mėtyti, ne vien gamtos, bet ir savo kaimynų. Nuo 1154 m. juos valdė švedai iki 1809 m. Suomiai, todėl, persiėmė švedų kultūra. Švedijai pralaimėjus karą prieš Rusiją, rusų carai Suomiją prisijungė sau. Bet suomių kultūra, atsparumas, kovingumas - jiems davė sąlygas gyventi autonomiškais teisėmis ir Rusijos ribose.

Po Rusijos revoliucijos, Suomija, kaip ir kitos Pabaltijo valstybės, išsikovojo savo nepriklausomybę.

1939 m., karą prieš Sovietų Sąjungą neteko 16,000 kvadratinį mylių žemės prie Ladogos ežero, Viipurio ir Karelijos. 1944 m. Sovietai iš Suomijos atėmė Petsamo ir Porkkalo teritorijas. Kovose žuvo 3% Suomijos gyventojų, o kaip pralaimėtojai, Sovietams turėjo dar sumo-

kėti 300 milijonų dolerių reparaacijų. Ir šią skolą Suomija išmokėjo!

1948 m., Sovietams padedant, komunistai iš vidaus bandė pasigrobt Suomijos valdžią, bet jiems nepavyko. Komunistus į valdžią suomiai tepriėmė pereitais metais.

Suomija tvarkosi demokratiškai. Nors gyvena Sovietų Rusijos pašonėje, sugeba išsilaikyti neutrali.

Suomija laiminga, kad turi tiek žemės turty. Suomija ir Kanada pasauli aprūpina popiermalkėmis. Ten gerai išvystytos vario ir kitokio pasauliui reikalingo metalo kasyklos. 80% prekybos palaiko su vakarų pasauliu, ypač Didžiąja Britanija.

Suomijos darbininkai sąžiningai dirba ir gyvena geriau už kitų kraštų darbininkus. Jie kasmet gauna net 6 savaites atostogų. Skaito daugiausia knygų, sportuoja ir grūdinausi žiaurioje, šaltoje gamtoje. Jie taip pat daugiausia naudoja gamtos gėrybėmis, grynu šiaurės pušynų oru.

Helsinkyje vykstančiose 50 m. nepriklausomybės sukakties ceremonijose, tarp kitų, dalyvavo ir Sovietų Sąjungos prezidentas Podgorny. Jis stebėjo parada, kuriame buvo parodyta daugiausia britų ir prancūzų gamybos geriausi ginklai. Kalbėtojai garbino karo vadą Mannerheim, kuris vadovavo karui prieš Sovietų Sąjungą.

Visi įvertino Suomiją už tai, kad už savo nepriklausomybę karavo tada, kada reikėjo kovoti. Jei Lietuva, antra didžiausia Pabaltijo valsty-

bė gyventojų skaičiumi, taip pat būtų kovojusi už savo laisvę, tai ją būtų pasekusių Latvija ir Estija, vadinamos seserys respublikos. Deja, taip nevyko, ir todėl Suomi-

ja šiandien tebėra laisva ir nepriklausoma valstybė, tuo tarpu kai Pabaltijo tautos - Lietuva, Latvija ir Estija - Sovietinės respublikos.

Sveikindami Suomiją jos 50 m. nepriklausomybės sukakties proga, džiaugiamės, kad Lietuvos kaimynas šiaurėje, tebėra pavyzdys daugeliui pasaulio tautų. Lietuvų bendravimas su suomiais, tiek Europoje, tiek išėjimoje, tegali į naudą išeiti visiems lietuviams!

Anglų Cambridge u-to istorijos prof. D. W. Brogan pasveria dabartinę politinę būklę pasaulyje būdingos antraštės veikalui: "Worlds in Conflict: The Current Crisis in American Foreign Policy". Amerikos moderninės politikos kilmė, sako, buvo atsilepti Sovietijos komunistų paskelbtam šaltajam karui. Tačiau sąlygos pasaulyje šiuo metu tiek pakitusios, kad senos linijos netinka ir Amerika, gali būti", daro brangiai kainuojančių klaidų, jei viską po senovei sveria "neišvengiamos laisvojo pasaulio kovos su komunistiniu sąvoka".

Gražioji Suomija.

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

VYT. BELECKAS
Savininkas

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.
Tel. EVergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

Park Florist

Gėlės pristatomos i bet kurias pasaulio vietas.

Mr. and Mrs. Matthew MAŽEIKA
80-15 JAMAICA AVENUE Woodhaven 21, N. Y.
Virginia 9-3112

DĖMESIO

TIK KĄ GAUTAS NAUJAS KROVINYS SOVIETŲ GAMYBOS PREKIŲ DOVANOS - DIDELIAME KIEKYJE

GINTARAI • SIDABRINĖS APYRANKĖS • LIETOS GELEZIES STIKLINIŲ LAIKIKLIAI • UKRAINIEČIŲ IR RUSŲ KERAMI KOS (PUKIOS STATULOS) • PORCELANINIAI SERVIZAI IR DAUG KITŲ • MEDŽIO DIRBINIAI • KHOKHLOMA • GORODETZ KOJE • BOGORODSKOE • GUZULSKOJE • MATRIOSHKAS • KAVIARAS • RYGOS ŠPROTAI • STURGEON.

GAUNAMI MŪSŲ PARODINĖJE PATALPOJE ARBA ČIA ISVARDINTOSE AFFILIATES:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215 WA 5-3455

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 West 45 St., New York, N. Y. 10036
Tel.: 212 CI 5-7905

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel.: 212 — 581-6590 — 581-7729

ARBA Į BET KURI JŲ SKYRIŲ VISUOSE SVARBESNIUOSE JUNGTINIŲ VALSTYBIŲ MIESTUOSE. APLANKYKITE, PARASYKITE ARBA TELEFONUOKITE VIRŠUJE MINĖTUOSE SKYRIUOSE ARBA TIESIAI Į:

PODAROGIFTS, INC.
220 Park Ave. South (corner 18th Street)
New York, N. Y. 10003
Tel.: 212 — 228-9547

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

SOLIŪNAS PASIGENDA EGZEKUCIJŲ

"Laisvojo pasaulio lietuvių dienraščio" sporto skyriaus red. Šoliūnas, apie kurio piktus žodžius krepšinio išvykos į Lietuvą rengėjų adresu Australijos Mūsų Pastogėje jau anksčiau buvome rašę, tame laikraštyje vėl patalpino savo kūrybos "deimantūkus". Šis vyras dėl kurio marionai turėjo sudeginti savo laikraščio vieną kultūrinį priedą, Mūsų Pastogės lapkričio 13 d. numerį rašo apie veiksnių konferenciją Washingtono ir suranda progą vėl įgelti krepšinininkams. Jis pasisako už bendrą konferencijų reikalavimą ir porina:

"Jos (konferencijos) reikalingos ypatingai dabar, kada laisvojo pasaulio lietuvių vienybę pradėjo kutenti tarybinės Lietuvos valdovai. Mename, kaip krepšinininkų Lietuvos išvykimo proga daug mūsų laisvintni institucijų pasisakė prieš tokia išvyką. Deja, mums atrodė, kad vien tik pasisakymo neturėjo užtekti. Reikėjo daryti konkrečių žygių tai išvykai sustabdyti. Gi jai įvykus, reikėjo ieškoti būdų ir priemonių išvykos organizatorių nubausti. Tai padarė tik viena Čikagos Alto taryba, prašiusi organizatorių Miezeli atšaukti kaip Santaros-Sviesos Federacijos atstovų taryboje ir jo vieton paskirti kitą. Visi kiti mūsų veiksnių tą išvyką pralaido pro pirštus. Gi Santaros-Sviesos Federacija savo metiniame suvažiavime Miezeli net centro valdybon išrinko. Tai netiesioginis šios organizacijos pasisakymas už išvykų organizavimą".

Nors šis drąsus vyras daug "senso" čia nepasako, bet mus domina tik ta vieta, kuri kalba apie "konkrečius žygius" išvykos sustabdyme ir išvykos organizatorių nubaudimą. Manau, jog ateiityje Šoliūnas galėtų sumobilizuoti apie vieną Čikagoje einantį laikraštuką susispietusius "laisvės mėgėjus" ir kartu su jais sudaryti smogiamuosius dalinius, kurie galėtų daužyti nepaklusniųjų asmenų namų langus, juos fiziniškai užpildinti (moralinio teroro šį kartą pakako) na, ir sugalvoti kitokių "gražių" dalykų. Šoliūnui čia būtų didelė dirva. Tik nežinia kodėl Šoliūnas skverbiasi į naująją Sporto Sąjungos valdybą ir krepšinio išvykos apie pasaulį rengimo komitetą? Kasin ar tuose vienetuose terorizmą skatinantieji būtų pageidautini...

V. NEŠUKAITYTĖS IR E. SABALIAUSKAITĖS ATŽYMĖJIMAS

Violeta Nešukaitytė ir Elena Sabaliauskaitė -- dabartinė ir buvusioji Kanados stalo teniso čempionė, gavo Kanados šimtmečio medalius Toronto Royal York viešbutyje įvykusiame sportininkų pagerbimo pobūvyje, kuriame dalyvavo pats Ontarijo provincijos premjeras bei kiti žymūnai. Ta proga, V. Nešukaitytė buvo plačiai aprašyta dviejuose Toronto dienraščiuose.

V. Nešukaitytė sausio 21-22 dienomis dalyvavo rytinėje Amerikos stalo teniso pirmenybėse Philadelphiaj, kur gins to rajono meistrės vardą. Ji (taip pat ir jos tėvas -- J. Nešukaitis) žaidžia Toronto Vyties I-jo stalo te-

Kultūros Kongreso sporto simpoziume.

Z. Degučio nuotrauka

niso komandoje, kuri dalyvauja Toronto vyrų komandinėse pirmenybėse. Pažymėtina, jog ši jauna mergina muša ir vyrus: ji turi 6 laimėjimus ir 3 pralaimėjimus.

SPORTO VADOVYBĖS RINKIMAI

Netrukus bus vykdomi S. Amerikos Liet. Sporto Sąjungos naujos vadovybės rinkimai. Kandidatai dviejuose sąrašuose: iš Čikagos ir Clevelando, Čikagos sąraše: J. Bagdonas, V. Grybauskas, A. Kareiva, R. Kožėnas, J. Šoliūnas, J. Valaitis, A. Visockis, Z. Žiupsnys. Clevelando sąraše: A. Barzdukaitė, A. Bielskus, V. Jokubaitis, K. Karalis, A. Motiejūnas.

Čikagos Liet. krepšinio pirmenybės rengiamos gruodžio 30-31 dienomis Marquette Parko sporto salėje. Bus žaidžiama jaunių A ir B kl. bei vyrų klasėje. Turnyrą vykdo I.S.K. Neris.

* Pranas Gvildys, buvęs torontietis, dabar gyvenantis New Yorke, laimėjo S. Amerikos "dešimtuko" stalo teniso varžybas Chicagoje. Antroje vietoje liko J. Nešukaitis, trečioje -- E. Vaičekauskas (abu iš Toronto Vyties). Toliau vietos užėmė: B. Zemaitis, R. Kavaliauskas, J. Šoliūnas, V. Grybauskas, A. Nasvytis, J. Kavaliauskas, A. Genčius. Varžybas pravedė B. Zemaitis.

* Alicija Kaufmanaitė, Argentinos lietuvaitė, lapkričio 7 d. Palermoje įvykusiame lengv. atletikos varžybose šuolyje į tolį laimėjo I vietą su 5 m. 65 cm. pasekme.

Kalbininkų suvažiavimas

Rochesterio u-to dr. A. Klīmas buvo nariu dviejų šimtų amerikiečių kalbininkų delegacijos kas penkeri metai įvykstančiame pasaulio kalbininkų kongrese. Šis, dešimtas, įvyko Romanijoje. Dr. Klīmas dalyvavo ir devintame, Harvardo u-te, Cambridge, Mass. Sovietijos delegaciją sudarė 60 žmonių, bet joje nebuvo nė vieno baltiečio, nors Vilniuje dirba apie 20 gerų kalbininkų, o Rygoje tęsiama Endzelino tradicijos. Baltų kalbos tebuvo plačiau paliestos tik trijose šešių šimtų paskaitų. Vieną davė dr. Klīmas apie baltų, germanų ir slavų kalbų santykius senovėje. Įdomiausia, kad tai teko atlikti amerikiečiui lietuviai!

Republic LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas
322 Union Ave. Brooklyn, N. Y.
Tel. EV 7-2089

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Aptarnauja visų tikybų išpažintojus nuo 1941 m.

MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Nuoširdžiam ir pilniausiam aptarnavimui
Šaukite bet kuriuo laiku

DAVENPORT 6-1658

Kodis Funeral Home

63-06 FLUSHING AVE.
MABPETH, NEW YORK

AUGUST W. KODIS EDWARD A. KODIS
LICENSED FUNERAL DIRECTORS

Skaniausia lietuviška
duona gaunama

SILVER BELL BAKING CO.

Sav.
A. RADŽIŪNAS

PYRAGAI VEDYBINIAMS
IR KITOKIEMS POKYLIAMS

STagg 2-5938

36-40 Stagg Street,
Brooklyn, N. Y.

VIENYBĖ

* V. LESKAITIENĖS paruoštą kalbą apie lietuviškus kalėdinius papročius skaitys Birūtė Barauskaitė, Evangelikų-luteronų šv. Luko parapijos salėje, Woodhaven, N. Y. Dr. M. Kregždienės vadovaujamos LMF Federacijos moterys paruos Kūčių stalą, J. Matulaitienės šokėjai pašoks tautinių šokių. Vėliau tai įvyks gruodžio 29 d. 8 val. vak., Lietuvos bendruomenės globoje.

* G. Žilionienės rūpesčiu, ABC televizijos studijos lange (prie 54 St. ir 6 Ave.) yra parašas lietuviškai - "Linksmų Kalėdų".

* KUN. VLADAS BUDRECKIS įrašytas į Brooklyno Vyskupiją pastoviam darbu.

* ANTANAS VISMINAS, Maspetho lietuvių parapijos vargonininkas, sveikatai patalsyti išvyksta į Floridą, kur jis mano nuolatinių apsigyventi.

* P. ATKOČAITIENĖ, vienybietė, neseniai buvo išvykusi į Čicagą, lankydama gimines ir pažįstamus.

* D. KLINGA stūnčia sveikintimų iš Miami, Floridos, Ten jis praleis žiemos atostogas.

* DR. VACLOVAS PAPROCKAS su žmona šventėms išvyksta į San Francisco, Cal. pas dukterį Kristiną ir žentą Sigitą Novickius. Viešės nuo gruodžio 21 iki sausio 4 d.

Solistė Lionė Jodytė Mathews su dukrele Janina, kuri dabar vaidina veikale "Curley McDimple", New Yorko Bert Wheeler teatre.

Janina Mathews, 7 metų amžiaus, žinomų brooklyniečių sol. Lionės ir Alekso Mathews dukrelė, šiuo metu vaidina "Curley McDimple" veikale Bert Wheeler teatre, 250 W. 43rd St., New Yorke. Vaidinimai vyksta sekmadieniais 3 val. p.p. ir 7 val. vakarais. Sutartis pasirašyta iki kovo mėn.

Jaunoji Janina Mathews nepaprastai gabi. Lopšyje būdama, motinos ir tėvo, jau buvo ruošinama scenai. Ir tai ne nuostabu, nes jos motina - Lionė Jodytė, taip pat iš mažens pradėjo dainuoti ir dainuoja iki šiol.

Solistė Lionė Jodytė labai jauna būdama atvyko į Ameriką ir įsikūrė Brooklyne. Ištekėjusi ji su vyru Aleksu atidarė maisto produktų krautuvę Williamsburgo rajone, akersai gatvės nuo Litanicos aikštės. Klek uždirbo, tiek sudėjo į Lionės muzikines studijas.

Lionė Jodytė Amerikos muzikos centre, prie Carnegie Hall ir kt. dažniau sutikda-

va, negu namuose. Ji gilino muzikos studijas, repetuodavo operų spektakliuose, dalyvavo recitaliuose.

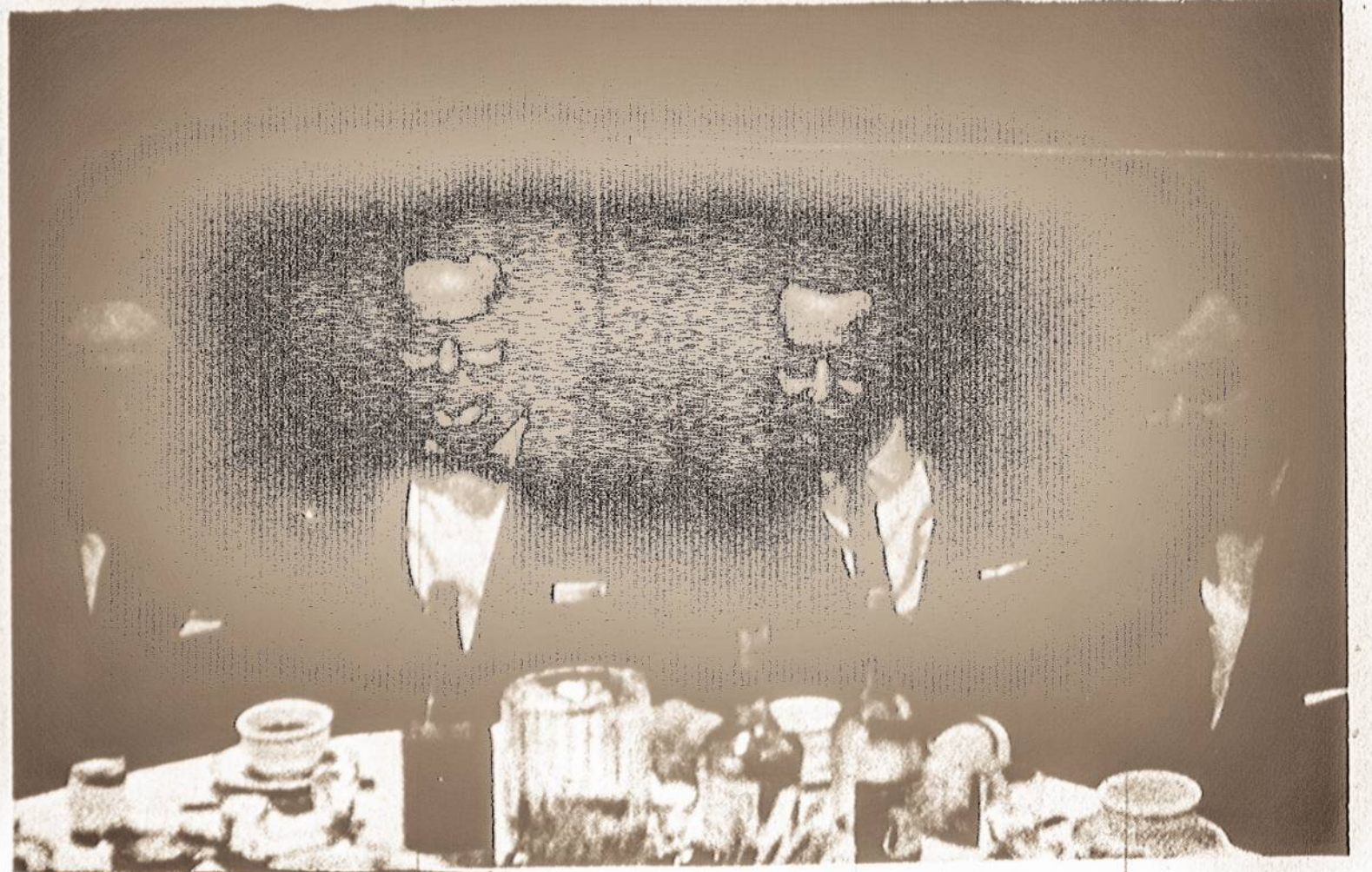
Reta dainininkė taip užsispyrusiai ir atkakliai siekė išieiti į pasaulį su lietuviška daina.

Lionė Jodytė pasiekė aukštumas, kai 1966 m. Town Hall, New Yorke, surengė savo recitalį. Ji buvo pilname pribrendime, kaip dainininkė, jos artistišumą palankiai įvertino ir New Yorko muzikos kritikai.

Bet po to koncerto Town Hall, Lionel Jodytei atsivėrė akys. Ten tedalyvavo vos keliasdešimtis lietuvių. Po to nepaprastai sėkmingo koncerto. Lionė Jodytė pareiškė:

"Lietuviams, kuriems tiek daug pasišvenčiau, daugiau nebedainuosiu..."

Nuo to laiko, Lionė Jodytė yra gastroljavusi Europoje, o jos dukrelė jau įkopė New Yorko Broadway!

Lietuviai vargonininkai švenčių metu išsijuošę dirba, ruošdami religinės muzikos programas savo parapijose. Posėdžiaujant juos užtiko ir Vienybės redaktorius. Nuotraukoje: (iš kairės) - veteranas muzikas Jonas Čižauskas iš Elizabeth, N. J., Kl. Bagdanavičius, Newarko šv. Trejybės par. vargonininkas, Vincas Mamaitis, Elizabeth par. vargonininkas, Lietuvių Vargonininkų S-gos pirm ir Muzikos Žinių redaktorius; Algirdas Kačanauskas - Apreiškimo par. vargonininkas ir "Rūtos" ansamblio dir.

J. Valaičio nuotrauka

Sukaktuvininkas Kazys B. Kriauciūnas

Vienybės veteranas Kazys B. Kriauciūnas - aktorius, dainininkas, humoristas ir veikėjas, buv. brooklynietis, šiemet minė savo 85 metų amžiaus sukaktį. Dabar gyvenamas Miami, Floridoje, jis rašo:

"Esu sveikas ir linksmas. Tik dėl to, kad visada linksmai gyvenau, buvau su jaunimu."

Vienybė man yra padariusi daug gero, padėdama man visuomeninėje ir meninėje veikloje. Man buvo suteikta ypatinga garbė, kaip 1929 m. mane paskyrė ekskursijos į Lietuvą vadovu. Vienybės rūpesčiu pamačiau savo gimtinę ir nepriklausomą Lietuvą. Tik galia, kad ir tada savo tėvynėje nemačiau pilnos laisvės. Kai kiti sako "Aš buvau Lietuvoje, bet nemačiau Lietuvos", tai aš atsakau, kad ir aš buvau Lietuvoje kadais, tik nieko gero ten nemačiau.

Man patinka, kad Vienybė rašo apie visus lietuvius, nežiūrint kur jie begyventų. Vienybę skaitau visą savo gyvenimą, ir ją skaitau dar be akinių!

Mūsų kai kurie veikėjai čia rūpinasi, kad lietuviai Lietuvoje nesurusėtų, bet šioje laisvės šalyje gyvendami nesistengia apsaugoti savo vaikų nuo suamerikonėjimo. Lietuvoje žmonės turi daug atsparos prieš rusus, o kiek mes čia tos atsparos parodome?

Sveikinu Joną Valaitį, grįžusį į Vienybę, kurią jis ir anksčiau redagavo. Jo redagavimo laikais mano raštų Vienybėje tilpo labai daug, ypač juokų priedė "Tarka".

Tiesa, mano satyra ir poezija kai kam nepatinka ir gali skaudžios, bet rašau, taip kaip man atrodo.

Daug prirašiau ir kaip lietuvių veikėjų vaikų kalba lietuviškai, ar teisingiau "sulietuvinę" angliškus žodžius. Bet, kad nesurusėtų Lietuvos lietuviai, leiskite ir jiems paskirti poemėlių:

Dukružėle, lelijšle,
Tu su rusu nedraugauk...
Ir nuo kokio bolševiko -
Bėdos sau nepasigauk...

Vienybei ir toliau bendradarbiausiu ir ją paremsiu kiek pajėgsiu ir kuo galėsiu.

Aktorius Kazys B. Kriauciūnas (kairėje) vieno spektaklio pastatyme Brooklyne, prieš keliasdešimt metų. Dabar Kriauciūnas minė savo 85-įjį gimtadienį.

Sveikindamas Vienybę švenčių proga, Vienybės reikalams pridėtu \$100 čekutį. Gal tai bent kiek padės sunkiame, bet labai reikalingame mūsų lietuvių spaudos darbe!

KAZYS B. KRIAUCIŪNAS dvastojė visada vienybietis ir brooklynietis.

Sveikiname ir mes Kazį Kriauciūną, sulaukusį tokio gražaus ir kūrybingo amžiaus. Dėkojame ir už paramą Vienybei, kuri jos tikrai reikalinga.

J. Tutlio palikimas

Jonas Tutlis, gyvenęs Pretorija, Pietinėje Afrikoje, laikrodininkas, gyveno labai skurdžiai, viename kambarėlyje prie savo dirbtuvėlių. Buvo žinomas kaip "Johnny", bet niekas nežinojo iš kur jis kilęs, kiek turto turėjo. Jam mirus paaiškėjo, kad dar jaunas būdamas nuvyko į Pietų Afriką ir ten visą laiką dirbo. Turto paliko tik \$249,200. Jo pinigų paveldėdės katalikų bažnyčia.